

2.2025

Din Skog

ZoomInn – mer än bara skogsbruk

**SÅ RÖJER DU
EFFEKTIVT**

**PLANTERING
– MATNYTTIGA TIPS**

 SCA

Ledaren

Jonas Mårtensson, affärsområdeschef, SCA Skog

Mycket surr kring skogen

Sommaren är äntligen här och nu surrar luften av semesterplaner och diverse insekter. Men för oss skogsägare surrar det också många funderingar om vad som händer kring vår rätt att bruka vår skog.

Skogen är fortsatt högaktuell i den allmänna debatten, med den ständiga frågan om hur den ska brukas och vem som har rätt att besluta om det. I dagsläget kan en skogsägare behöva driva processer mot staten för att få bruka sin skog.

Hur det kommer att bli i framtiden påverkas bland annat av de pågående skogsutredningarna. Kommande direktiv och regler från EU, som till exempel avskogningsförordningen EUDR, kommer också att få stor påverkan på skogsägarnas och skogsnäringens förutsättningar.

NÄR DET GÄLLER SKOGSUTREDNINGEN ser det ganska lovande ut enligt delbetänkandet som var ute på remiss till mitten av maj. Det återstår att se vad som händer, men många av förslagen skulle göra tillvaron enklare för oss skogsägare. Som till exempel kortare tidsfrist för avverkningsovmälan och mindre möjlighet att överklaga avverkningar. Vidare föreslås att markägare som inte får bruka sin skog på grund av naturvärden ska kompenseras. Det borde vara en självklarhet, men så är det inte i dag tyvärr.

För att de lovande förslagen verkligen ska få genomslag krävs det att de antas och att de samordnas med andra pågående förändringar i

regelverken för svenskt skogsbruk. Skogsbruk sträcker sig ofta över flera generationer och därför behövs tydliga och långsiktiga villkor som gör det möjligt att planera för framtiden. Om en skogsägare inte vet om skogen får brukas framöver blir det svårt att satsa på såväl naturvård som åtgärder för ökad tillväxt.

Även riktlinjer och förordningar från EU fortsätter att påverka svenskt skogsbruk, fast det ska vara en nationell angelägenhet. EUDR ska exempelvis vara på plats i slutet av året, men där råder det fortfarande oklarheter exakt om hur implementeringen ska gå till.

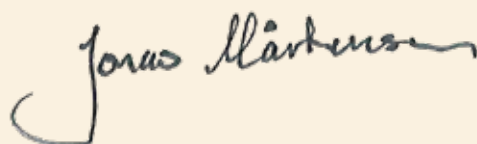
FÖR SCAs DEL är även frågan kring FSC-certifiering högaktuell. SCA har pekat ut fem övergripande områden där tillämpningen av den svenska FSC-standard för skogsbruk är mycket utmanande, främst för stora skogsägare.

Nya krav har tillkommit som gynnar biologisk mångfald, men helt missar att beakta skogens andra värden så som produkternas klimatnytta och sysselsättning i norra Sverige.

TIDIGARE I VÅR meddelade vi att vi planerade att ta en paus från FSCs svenska skogsbruksstandard eftersom vi inte såg någon annan väg framåt. Men precis innan denna tidnings pressläggning, i början av juni, valde vi att skjuta upp pausen. Vi för konstruktiva samtal både med Samernas Riksförbund (SSR) och FSC, som vi hoppas ska bidra till en långsiktigt hållbar lösning.

I grund och botten är FSC bra och vi tror på certifiering som ett sätt att visa att vi tar ansvar. Men vi behöver en certifiering som omfamnar skogens alla nyttor, och som innebär att vi kan bruka våra skogar så att vi får råvara till våra industrier, bidrar till klimatomställningen och värnar den biologiska mångfalden. Jag hoppas och tror att vi kan nå dit.

Jag önskar er alla en fin sommar – ut och njut i skogen!

Innehåll

8

16

20

43

8

FÖRYNGRINGSKOLLEN

Så ska plantdöden minska.

10

RÄTT PUNKT FÖR PLANTAN

Goda råd inför planteringen.

13

PARTNER PREMIUM

Gör det tryggt och enkelt att äga skog.

16

BONSAI AV TALL OCH GRAN

Anna har en skog av miniatyrträd.

20

SÅ RÖJER DU EFFEKTIVT

Bästa tipsen från röjningsproffset.

30

Zoominn – mer än bara skogsbruk

Spektakulär stuga förädlar fastigheten.

40

SKOGSKONTO – ETT RIKTIGT GULDÄGG

Viktigt skatteverktyg förbättrar ekonomin.

43

HÄRLIGA HÄLSINGEHAMBON

Stämningsfull och krävande danstradition.

Plantering som sommarjobb

GER PENGAR OCH SKOGSINTRESSE

Ett par hyggen i Flögsätter mellan Bollsta och Sollefteå – det var arbetsplatserna för 16-årige Aron Berglund förra sommaren. Hans uppdrag var att sätta 25 000 plantor på familjens marker.

– Sommarjobbet är ett sätt att få honom intresserad av skogen, samtidigt som han får möjlighet att tjäna pengar, säger morfar Paul Gradin.

M yggorna surrar och arbetet är tungt, men Aron är nöjd med att han tackat ja till uppdraget.
– Visst är det jobbigare än många andra typer av sommarjobb, men det är härligt att få vara ute i skogen. Och ju hårdare jag jobbar, desto mer pengar tjänar jag den dagen, säger han.

En anledning till att Aron gillar jobbet är att han har stor frihet att själv styra vilka tider han ska arbeta. Ofta jobbar han mellan halv sju och halv två. Han hinner sätta ungefär 1 000 plantor och har sedan eftermiddagen fri.

– Då känns det ändå som att jag har sommarlov. Och det är bra med kortare dagar eftersom jobbet verkligen suger kraften ur en.

Vissa dagar är tuffare än andra, men Aron menar att den mentala biten är jobbigare än den fysiska.

– Det gäller att inte tänka på hur många tusen plantor man >>>

– Det är inte så lätt för ungdomar att få sommarjobb. Då är det fint att kunna erbjuda jobb i familjens skog och jag tycker att de ska tjäna ganska bra, så att de känner att det är kul, säger Paul Gradin som är morfar till Aron.

– Vissa dagar önskar jag att jag hade ett mindre fysiskt jobb, som att stå i en kiosk eller att vara badvakt, säger Aron Berglund.

”Eftersom jag älskar skogen är det fantastiskt att vara ute med barnbarnen.”

har kvar att sätta, utan att tänka på olika delmål. Det är också bra att lyssna på poddar eller ljudböcker, för då går det mycket lättare.

Effektivt arbete

För att arbetet ska bli effektivt krävs planering. Aron går i raka stråk och sätter hälften av plantorna innan han vänder och går tillbaka. Då är plantorna slut lagom tills han kommer tillbaka och kan byta till nya lådor.

Aron ser också till att varje planta får en dos med gödsel, så att de ska komma i gång att växa snabbare.

Vill väcka intresset för skog

Det är morfar Paul som skjutsar Aron till och från hygget och hjälper till med det praktiska runt omkring. Familjen genomför ett generationsskifte och Arons föräldrar har tagit över en del av fastigheterna. Men Paul är fortfarande engagerad och mycket mån om att föra skogsintresset vidare till nästkommande generation.

– Eftersom jag älskar skogen är det fantastiskt att vara ute med barnbarnen. Jag hoppas att jag och Aron ska åka tillbaka till de här hyggena framöver och titta på hur plantorna växer upp till en ungskog, precis som jag brukade göra med min pappa när jag var liten, säger Paul.

Aron ser till att få med sig rejält med plantor när han går från bilen till området där han ska plantera.

Att låta Aron plantera är ett sätt att försöka föra skogsintresset vidare. Och det finns gott hopp om att lyckas.

– Jag vill gärna bli skogsägare framöver, säger Aron och fortsätter:

– Skogen är viktig för framtiden, eftersom samhället behöver förnybara material. Det vore också kul att kunna gå på sin egen mark när man ska plocka lingon och blåbär.

Provade redan året innan

Aron provade att sätta lite plant redan sommaren 2023 och menar att det var viktigt för att han skulle förstå vad jobbet innebär.

– Det är ett hårt jobb och man kan ju inte ge upp om man väl har tagit på sig uppdraget att plantera, säger han.

– Man ska ha respekt för att det tar tid om det är mycket plant, fyller Paul i. Låt ungdomarna prova i lite mindre skala innan de tar på sig ett större jobb.

Paul är mycket nöjd med upplägget och att se Arons skogsintresse växa.

– Det är fantastiskt glädjande. Jag kan inte tänka mig någon större lycka än att få se barnbarnen engagerade i familjens skog, säger han.

TEXT: KERSTIN OLOFSSON

FOTO: MICHAEL ENGMAN

Paul tipsar

Tänk på det här om du har ungdomar som ska sätta plant

1. Ha respekt för att plantering tar tid och lägg inte allt för stora volymer på ungdomarna.
3. Låt dem prova på lite året innan, så att de vet vad jobbet innebär.
3. Se till att de inte jobbar heldagar. Det räcker med några timmar per dag.
4. Låt dem tjäna ganska bra, så att de får en positiv bild av att jobba i skogen.
5. Åk tillsammans till hygget de kommande åren för att följa hur ungskogen växer upp.

En lyckad föryngring är den viktigaste åtgärden för att man ska få en hög tillväxt i sin framtida skog. Men flera studier visar att cirka 20-30 procent av de plantor som planteras dör under de tre första åren.

För att vända utvecklingen genomförs forskningsprojektet Föryngringskollen, som drivs av Skogforsk i samarbete med SCA och sju andra skogsföretag. Jonas Öhlund, forskare vid Skogforsk i Sävar, är en av dem som arbetar med projektet.

Jonas
Öhlund

Föryngringskollen

– satsning ska ge fler överlevande plantor

Vad är målet med Föryngringskollen?

– Att bidra till stabilare föryngringsresultat, där vi får fler planterade plantor som överlever och utvecklas väl. Vi tittar på vad som orsakar att så många plantor dör och tappar i vitalitet. Vi tittar också på vilka faktorer och orsakssamband som betyder mest för plantornas förmåga att överleva och etablera sig.

På sikt hoppas vi kunna presentera nya råd för plantering och markberedning som utgår från markens förutsättningar och den geografi man ska plantera i, och som kan ge bättre planteringar.

Berätta om ert arbete!

– Med projektet gör vi en riktig kraftsamling under fem år, där vi nu är inne på det fjärde året. Vi arbetar praktiskt med riktiga planteringar i fält och de deltagande parterna får löpande ta del av resultaten.

Projektets parter träffas vid ett årligt Föryngringsforum, där vi redovisar och diskuterar analysresultat och där man också kan lära sig av varandra. Det har nämligen visat sig att man utför planteringarna på olika sätt i olika delar av Sverige. Kanske finns det gamla sanningar som kan överges och nya arbetssätt att ta vara på?

Hur följer ni upp planteringarna?

– Vi utför årliga inventeringar i slumpvist utvalda planteringar hos de medverkande företagen. På hösten, så fort årets tillväxtsäsong är slut, skickar vi ut ett tjugotal inventerare som inventerar provytor och samlar in data. Så

här långt har vi samlat in data från cirka 80 000 plantor från 1 200 planteringar. Merparten av planteringarna följs enbart upp efter ett år, men 20 procent mäts in igen efter tre år.

Till all inventeringsdata om plantorna kopplar vi sedan på väderdata som vi tar in från SMHI, så att vi kan analysera vädrets betydelse för inventeringsutfallet. Därefter gör vi omfattande statistiska analyser för att försöka förstå vad som orsakar att så många plantor dör.

Vad kan ni säga om resultatet så här långt?

– De två första årens resultat visade ett betydligt lägre antal plantor per hektar jämfört med vad som förväntades. Det var lite överraskande faktiskt. Men under 2024 ökade antalet plantor med runt tio procent, vilket är bra.

Hur står det till med plantornas vitalitet?

– Våra analyser visar att den initiala plantöverlevnaden är beroende av flera samverkande faktorer, såsom valet av planteringspunkt, plantstorlek, markfuktighet, hyggesvilans längd och inte minst årsmånen, alltså klimatet under våren och sommaren.

Vi kan konstatera att planteringspunkten är mycket betydelsefull för plantöverlevnaden efter den första tillväxtperioden. Överlevnaden är generellt högre när plantan har planterats i mineraljord än i en omvänd torva. Mer ingående analyser av de omvända torvorna tyder på att markens fuktighetsklass och torvornas kontakt med marken har stor betydelse för överlevnaden. Skaderegistre-

FOTO: JONAS ÖHLUND

Föryngringskollen har hittills samlat in data från cirka 80 000 plantor från 1 200 planteringar.

ringarna visar att torka sannolikt utgör den främsta orsaken till den högre dödligheten för plantor i omvänd torva, jämfört med mineraljordspunkterna som har en säkrare vattenförsörjning via grundvattnet.

Inventeringarna visar också att det är mer vanligt med plantering i omvända torvor i Norrland, medan Götaland har mer plantering i mineraljordspunkter. Norrland har också längre hygges- och markberedningsvila jämfört med områdena söderut.

Ser det likadant ut efter tre år?

– Nej, inte direkt. Efter tre år tar andra avgångsorsaker än torka över. Vi ser en kraftigt ökad plantdöd i omarkberedda planteringspunkter och även för plantering i störd humus, särskilt för tall i södra delen av landet. Den höga plantdödligheten i omarkberedda planteringspunkter kan också kopplas till omfattande angrepp av snytbagge, trots att man har använt snytbaggebehandlade plantor. Det är dock glädjande att överlevnaden för tallplantor som planterats i mineraljordspunkter var fortsatt hög över hela landet.

Men jag vill betona att vi inte vill dra alltför stora slutsatser från treårsinventeringarna ännu. Antalet inmätta plantor är ännu bara runt 6 000 och mer data behövs för att vi mer säkert ska kunna uttala oss om exempelvis plantöverlevnad och vitalitet i de olika planteringspunkterna. Det behövs även mer data om plantornas tillväxt. Men redan under kommande höst kommer vi att samla in mer treårsdata.

Hur kan man ta del av era resultat?

– Vi sammanställer en årlig rapport som vi presenterar på vår hemsida varje vår. Sedan har vi ett öppet webinarium i mars där vi presenterar rapporten för alla som är intresserade.

Vad händer framöver?

– Projektet har två år kvar och i takt med att vi samlar in allt större datamängder kommer vi att kunna göra mer och mer avancerade analyser och därmed dra fler slutsatser. Vi söker nu finansiering för att kunna visstidsanställa en forskare som kan djupdyka i vår databas.

TEXT: MISAN LINDQVIST

**Spana in
Föryngringskollens hemsida
och läs rapporten för 2024**

Skanna QR-koden

Rätt punkt för plantan

– goda råd till dig som ska plantera

Planteringssäsongen är i full gång och miljontals plantor ska i marken fram till oktober. Utifrån samarbetsprojektet Föryngringskollen har SCA och många andra aktörer justerat sina planteringsinstruktioner. Leif Johansson, skötselspecialist och en av SCAs experter på plantering, delar med sig av några goda råd.

Hur påverkar Föryngringskollen planteringsarbetet?

– Projektet påverkar vårt sätt att tänka vad gäller plantering och bidrar till mer samarbete mellan alla skogsbolag och skogsägarföreningar. När det gäller att öka andelen plantor som överlever finns det ingen konkurrenssituation utan vi behöver hjälpas åt. Ny skog som växer bra är ett nationellt intresse.

Som en följd av klimatförändringarna har vi de senaste åren fått fler perioder med extrem torka, vilket påverkar plantornas överlevnad. Det betyder att hela branschen måste se över sina instruktioner. Numera har jag täta

avstämningar med mina branschkollegor där vi kan enas om gemensamma justeringar. Det är väldigt bra, inte minst för våra planteringsentreprenörer som ofta har flera uppdragsgivare. Om vi är hyfsat synkade i våra instruktioner så underlättar det för dem att utföra bra planteringar. Vi kan också ge bättre råd till privata skogsägare som ska plantera på egen hand.

Vad är nytt?

– Utifrån problematiken med torka har vi sett över och justerat våra instruktioner. På torra marker där vi plan-

Några bra planteringspunkter

- **Torr och frisk mark där markberedning är utförd som högläggning:**

De bästa planteringspunkterna är alltid i mineraljord, antingen direkt i en mineraljordsfläck eller i en omvänd torva täckt med mineraljord. Även gångjärnet är en bra planteringspunkt.

- **Plantering på fuktig mark där markberedning är utförd som högläggning:**

Plantera i första hand plantan högt i en omvänd torva med mineraljord.

- **Plantering där markberedning är utförd med harv:**

Plantera plantan i mineraljord.

Planteringspunkt: Omvänd torva med mineraljord

Placera plantan så att den om möjligt omges av minst 10 centimeter mineraljord. Den omvända torvan ska vara kompakt och ha god markkontakt så att plantan kan planteras djupt.

Använd inte omvända torvor som inte är kompakta och inte har markkontakt, för då kommer plantorna inte i kontakt med marken och får inte tillgång till vatten. Det är stor risk att plantan dör.

terar tall är den omvända torvan inte alltid det självklara valet, det gäller framför allt under perioder med extrem torka. För att öka överlevnaden kan man plantera direkt i mineraljord. Om en planta ska klara torka är det mycket viktigt att rötterna når så djupt att de får tillgång till markbundet vatten i mineraljorden.

Men omvända torvor är fortfarande mycket bra, på rätt marker. Om det till exempel gäller en granplanta på bördig, fuktig mark – då är den bästa planteringspunkten en omvänd torva. Den omvända torvan ska vara kompakt och ha god markkontakt så att plantan kan planteras djupt och få tillgång till markbundet vatten.

Man pratar även om gångjärnet som planteringspunkt – vad är det?

– Det är mineraljorden precis intill där den omvända torvan har vikits upp. Gångjärnet har visat sig vara en bra planteringspunkt med hög överlevnad. Plantan får tillgång till markbundet vatten samtidigt som den får näring och ett bra mikroklimat i anslutning till den omvända torvan.

Vad mer ska man tänka på kring planteringspunkter?

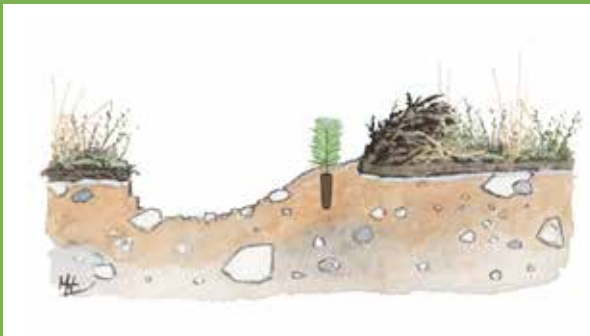
– Man ska alltid sträva efter att sätta plantan i den bästa planteringspunkten. Det är markens förmåga att förse plantan med vatten samt den utförda markberedningsmetoden som styr vilka planteringspunkter som passar bäst. Tyvärr finns det inte perfekta planteringspunkter överallt. Då gäller det att göra det bästa valet utifrån de förutsättningar som finns.

Är mineraljord viktigt?

– Ja, de bästa planteringspunkterna är alltid i mineraljord, antingen direkt i en mineraljordsfläck eller i en omvänd torva täckt med mineraljord. Om det är möjligt bör du se till att plantan placeras så att den omges av minst tio centimeter mineraljord och att den sätts minst tio centimeter från markskikt som är opåverkat av markberedningen. Sitter plantan närmare ökar risken för att plantan ska dö av insektsangrepp eller konkurreras ut av omgivande vegetation.

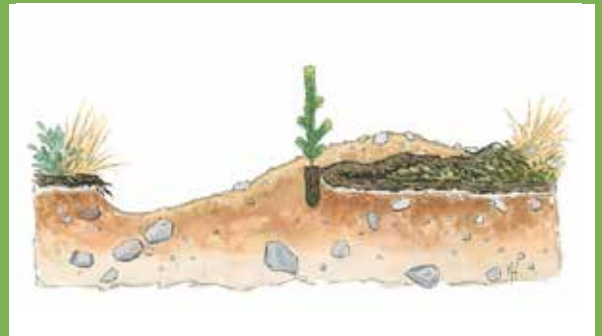
Men hur avgör man vilken punkt som är bäst?

– Ta reda på hur det ser ut där du ska plantera och läs

Planteringspunkt: Mineraljordsfläck

Planteringspunkten är antingen i en fläck eller i markberedningsspåret efter harvning. Om möjligt ska plantan omges av minst 10 centimeter mineraljord. Placera plantan så högt som möjligt, men inte närmare än 10 centimeter från opåverkat markskikt.

Planteringspunkt: "Gångjärnet"

En bra planteringspunkt med hög överlevnad är det så kallade "gångjärnet", det vill säga i mineraljorden precis intill där den omvända torvan har vikits upp. Plantan får då tillgång till markbundet vatten samtidigt som den får näring och ett bra mikroklimat i anslutning till den omvända torvan.

ILLUSTRATIONER: MARTIN HOLMER

planteringsinstruktionen noga. Den som planterar på egen hand kan ta tid på sig att avgöra var plantan ska sättas, och det brukar vara ganska lätt att lära sig. Våra entreprenörer håller ett högt tempo men har mycket bra koll på punkterna. SCAs omfattande kvalitetsuppföljningar visar att 97 procent av plantorna sitter i den bästa planteringspunkten.

Vad är viktigt att tänka på förutom valet av planteringspunkter?

– Först och främst att sköta om plantorna innan de kommer i marken. Sedan ska man inte ta på sig mer plantering än man klarar av. När plantorna har levererats bör du inte skjuta upp din plantering någon längre tid. Några dagar går an så länge plantorna förvaras väl och vattnas, men dröjer du över en vecka eller mer så hinner plantorna växa för mycket i sin kruka.

Är det inte bra att de växer innan plantering?

– Nej, de är odlade för att planteras i en viss storlek, cirka 10-20 centimeter höga. En planta som hinner växa ytterligare 20 centimeter får en obalans mellan gröndelen och rotklumpen, där vattnet i rotklumpen inte räcker till för den stora gröndelen. Det ger inte några bra förutsättningar för plantan.

Hur ska man tänka kring markberedning?

– Markberedning är jätteviktig för att öka plantornas överlevnad och ge dem en bra tillväxt. Tack vare markberedningen får plantan tillgång till den så viktiga mineraljorden och dessutom minskad konkurrens av annan vegetation.

Vad gäller, högläggning eller harv?

– Båda metoderna används eftersom det är hur marken ser ut som avgör val av metod. Högläggning är vanligast, men på tuffare marker med mycket sten och vegetation är harv ett bättre val.

Vad gör jag om det inte är markberett på området där jag ska plantera?

– Då bör du definitivt använda plantor som är behandlade mot skadeinsekter, annars är det stor risk att mer än hälften av dina plantor kommer att dö. Se till att plantera i påverkad mark, till exempel vid rotvältor och i spår där avverkningsmaskiner har kört. Det är också bra att sätta plantorna på höga punkter på sydsidan nära stubbar, stenar eller grova trädrester och att plantera där det finns så lite konkurrerande växtlighet som möjligt. Rotklumpen måste nå ner till mineraljorden under humusen.

TEXT: MISAN LINDQVIST FOTO: MICHAEL ENGMAN

Ny skog med föryngringsgaranti – ett tryggt val

SCAs tjänst "Ny skog med föryngringsgaranti" ger dig markberedning och plantering till fast pris i ett paket – och ett löfte om att vi gör om arbetet om plantorna inte växer som de ska. Tryggt för dig som vill komma i gång med nästa generation skog.

**Läs mer på:
www.sca.com/nyskog**

SCAs planterings- instruktion

Skanna koden
och läs mer.

Partner Premium

– för ett tryggt och enkelt skogsägande

FOTO: MICHAEL ENGMAN

SCAs tjänst Partner Premium gör det enkelt att vara skogsägare. Du behöver inte lägga ner så mycket tid på skogen, men tack vare extra stöd kan du känna dig trygg med att din skog sköts så att du når dina mål.

– Tjänsten passar särskilt bra för dig som har en lite större fastighet, bor långt ifrån skogen eller har svårt att få tiden att räcka till. Den är också mycket praktisk om man är flera delägare, säger Peter Lagerkvist vid SCA Skogs marknadsavdelning.

Med Partner Premium får du ett individuellt partneravtal som utgår från dina önskemål och behov och du får hjälp med att både planera och genomföra skötseln på din fastighet. Du bestämmer vad du vill ha i form av åtgärder och avstämningsmöten. Med en tydlig årsbudget får du också bra koll på dina intäkter och utgifter.

– Du får helt enkelt en långsiktig partner som hjälper dig att förverkliga den vision som du har för din skog, säger Peter.

Det första steget är att vi gemensamt gör en grundlig genomgång av dina mål med skogen. Kanske vill du maximera virkesproduktionen, förbereda ett generationsskifte eller satsa lite extra på att gynna naturvärden?

– Tillsammans med din personliga kontaktperson, som

är någon av våra mest erfarna virkesköpare, kan du bolla idéer och få veta mer om vad det finns för förutsättningar för just din fastighet.

Som grund för planeringen behöver det finnas en skogsbruksplan. Den beskriver både nuläget på fastigheten och hur skogen kommer att utvecklas under de närmaste tio åren.

– Planen får inte vara äldre än fem år. Om du inte har någon plan så lägger vi till en sådan till din avtalsoffert, förtydligar Peter.

När målen är satta är det dags att göra en åtgärdsplan som beskriver vilka åtgärder som krävs för att nå målen. Din kontaktperson ger olika förslag, men det är alltid du som fattar besluten. När åtgärdsplanen är klar görs också

Målsamtal

– vi börjar med din vision

Vårt första möte handlar om dig och din skog – dina drömmar, förväntningar och hur vi tillsammans kan forma framtiden för ditt skogsägande. Tillsammans sätter vi mål som blir grunden för din skogs utveckling.

1

Löpande rapportering

– nära din skog, var du än är

Under året håller vi dig uppdaterad om vad som sker i din skog. Din kontaktperson finns alltid nära till hands för frågor och dialog. Genom vår digitala tjänst Skogsvinge.se har du dessutom tillgång till aktuell information.

3

Åtgärdsplan

– från vision till verklighet

Med dina mål som riktning tar vi fram en plan som visar vägen dit. Åtgärdsplanen visar konkret vad som ska göras under året och ger även en överblick över kommande år. Varje år ser vi över planen för att säkerställa att den fortsätter att spegla dina behov och skogens utveckling.

2

en budget som redovisar intäkter och utgifter fördelat per år.

– De åtgärder som ska utföras, till exempel plantering, röjning, avverkning och vägbyggen, utförs på det sätt som vi gjort upp om. Men självklart bestämmer du själv hur mycket du vill ha hjälp med. Kanske vill du till exempel röja eller plantera en del på egen hand?

Årligt uppföljningsmöte

Du får löpande rapporter om vad som händer i skogen och dessutom får du en årsrapport som du och din kontaktperson går igenom vid ett årligt uppföljningsmöte.

– En av de största fördelarna med Partner Premium är att du får full kontroll på skogen och når dina uppsatta mål, utan att du behöver lägga ner så mycket tid. Du väl-

jer själv hur täta möten du vill ha. Om du bara vill ha ett möte per år fungerar det utmärkt.

Det finns flera ekonomiska fördelar med Partner Premium, bland annat får du en prisgaranti för det virke som du säljer till SCA.

– Vi tittar både på prislistan som gällde vid kontraktskrivningen och på prislistan som gällde vid inmätningen av virket och betalar sedan det högsta priset utifrån det. Vi har också ett pristak på skogsvård. För skogsvården ingår dessutom vår tjänst ”Ny skog med föryngringsgaranti”. Den innebär att vi följer upp resultatet och kontrollerar att plantorna växer som de ska. Om så inte är fallet så gör vi om jobbet.

Varje avtal är kundanpassat och du får en tydlig offert på vad tjänsten kommer att kosta.

Årligt uppföljningsmöte – återblick och planering

Varje år avslutas med ett uppföljningsmöte där vi tillsammans går igenom årsrapporten, utvärderar samarbetet och planerar för nästa steg. Allt eftersom skogen växer och dina behov förändras justerar vi målen.

5

4

Årsrapport – en tydlig bild av året som har gått

När årets åtgärder är genomförda sammanställer vi en årsrapport till dig. Här får du en översikt över vad som har gjorts, hur skogen har utvecklats och hur du ligger till i förhållande till dina mål. Det ger dig en trygg grund att fatta beslut utifrån.

– Målet är att partnerskapet ska vara långsiktigt och vi planerar åtgärder över flera år. Därför skrivs ett avtal alltid på tre år, men det går att säga upp det med tre månaders uppsägningstid, säger Peter.

Tydligt vad som ingår

SCA har redan i dag ett antal kunder med liknande avtal som Partner Premium, men tanken är att den här tjänsten ska göra det ännu tydligare vad som ingår och vad man kan förvänta sig.

– Tjänsten är extra smidig om man har en större fastighet, kanske ett par hundra hektar eller mer. Om man bor långt ifrån sin fastighet är det också praktiskt att ha någon som hjälper till med skötseln, säger Peter.

Partner Premium vänder sig även till skogsägare som har

en ambition att sköta skogen aktivt, men känner att de inte har tillräckligt med tid eller kunskap för att göra det själv.

– Med det här upplägget slipper man ha dåligt samvete för att man inte hinner med röjningar och andra åtgärder. Skogsbruket blir också mycket mer lönsamt om skogen sköts aktivt. Partner Premium är även smidigt om man är flera delägare i en fastighet. Då får man praktisk hjälp med att hålla ihop allt, säger Peter.

SCA har kontor över hela Norrland med personal som kan göra fältbesök i din skog.

– Tack vare vår långa erfarenhet av att sköta vår egen skog har vi en brett erbjudande. Vi kan hjälpa till med allt runt plantering och skötsel, så att du kan njuta av ditt skogsägarande utan bekymmer, avslutar Peter

Detta ingår i Partner Premium

- Ett individuellt partneravtal utifrån dina behov.
- Personlig kontaktperson som har lång erfarenhet av skogsskötsel.
- Tillsyn av skogen genom fältbesök.
- Trygg prisgaranti – du får alltid det högsta priset av två prislistor. Vi jämför den prislista som gällde vid kontraktsskrivning och den som gällde vid inmätningen av virket.
- Årsbudget med tidsatta intäkter och utgifter.
- Skogsvård med pristak och tjänsten "Ny skog med förnyingsgaranti".
- Avstämningsmöten efter önskemål.
- Årlig uppdatering av skogsbruksplanen efter utförda åtgärder.

sca.com/partner

TEXT: MISAN LINDQVIST FOTO: MICHAEL ENGMAN

Anna gör bonsaier av tall och gran

Anna Lindmarks trädgård i Västerbottens inland är fylld av bonsaier, små miniatyrer av fullvuxna träd. I Japan är det vanligt med bonsaier och där används olika exotiska trädslag, men Anna tar helst träd från den svenska skogen.

– Det går lika bra att skapa bonsaier av tall och gran, säger hon.

Det är en stekande varm sommardag när vi besöker Anna i den lilla byn Lugnet öster om Bygdsiljum, där hon bor med sin man David. Nedanför deras gård ligger Lugnsjön spegelblank och i horisonten breder skogen ut sig. David och Anna är skogsägare och båda två tycker om att gå på sina marker, men av helt olika anledningar.

– David vill se hur skogen växer och jag letar efter potentiella bonsaiträd, säger Anna.

Bonsaien är ett konstverk

Annas mål är att hitta ett krokigt träd som inte är allt för högt, utan under en halv meter. Det ska gärna ha haft tuffa

förutsättningar så att det har växt långsamt. I bonsaiodling strävar man nämligen efter att få träden att se fullvuxna ut, trots att de är små till storleken.

Man formar dem gärna så att de får en tjock, vriden stam och så att grenarna efterliknar grenarna hos ett träd som stått emot naturens krafter under lång tid. Att skapa ett bonsaiträd ses inte bara som ett trädgårdsarbete, utan även som en konstform.

När Anna har hittat ett lämpligt träd gräver hon upp det med rötterna och planterar om det i en vid och låg bonsaikruka. När trädet väl har tagit sig börjar det tålmödsprövande arbetet att forma det.

– Ibland måste jag vänta flera år på att trädet ska bli

ANNA

Ålder: 60 år.

Bor i: Lugnet, öster om Bygdsiljum i Västerbottens inland.

Familj: Maken David, två vuxna barn och ett barnbarn.

Gör: Arbetar som undersköterska i hemtjänsten och odlar bonsaier på fritiden.

Bonsaikonsten är omgärdad av många regler. Stammen ska vara tjock och det ska vara ett ordentligt mellanrum mellan grenarna. Grenarna ska ligga platta och de ska gå först åt höger längst ner, sedan bakåt och sedan åt vänster högst upp.

så pass stabilt att jag kan börja arbeta med det, säger Anna.

Inom bonsaikulturen har man två olika sätt att forma träden. Dels lindas de med metalltrådar för att få en viss form och dels klipps de med speciella bonsairedskap. Man klipper och formar både stam, rötter och blad eller barr. Metalltrådarna tas bort när trädet har fått sin färdiga form.

Testade på en fikus

Anna har lärt sig tekniken genom att vara en aktiv medlem i Svenska Bonsaisällskapet. Varje år bjuder de in föreläsare från andra länder.

– Det är där jag har lärt mig allra mest, men jag gick också en kurs för länge sedan.

Allt började med att hon såg en bild av ett bonsaiträd, blev fascinerad och lånade en bok om bonsaiodling. Hon testade tekniken på en fikus och i dag, 40 år senare, har

hon fortfarande fikusen kvar. Ganska snart började hon också testa att göra bonsaier av nordiska träd.

Tall fungerar bra

I en sluttning på tomten står ett 30-tal små miniatyrträd i krukor, omgivna av ett högt plank som ger skydd mot sol och vind. Här finns tall, gran, en, björk och lärkträd från den egna skogen. Särskilt tallar fungerar riktigt bra som bonsaier. De torkar inte ut så lätt och växer inte heller lika yvigt som granar och björkar tenderar att göra.

På hösten planterar Anna ut bonsaierna i marken så att de får vila under det skyddande snötäcket under vintern. I slutet av maj gräver hon upp dem med rötterna och planterar om dem i krukor och i början av juni klipper hon och lindar dem.

Anna har också en hel del bonsaier som står inomhus året om. Där finns flera olika sorters fikusar, dvärggranatäppelträd och japansk gråalm.

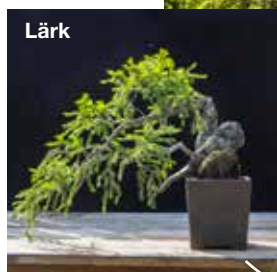

För att forma träden lindas de med metalltrådar.

Fakta om bonsaier:

- Bonsai betyder växt i skål.
- Syftet med bonsaiodling är att i liten skala ge visionen av ett fullvuxet träd.
- Redan på 700-talet odlade man miniatyrträd i Kina. Buddhistiska munkar förde med sig konsten till Japan på 1000-talet.

KÄLLA: SVENSKA BONSAISÄLLSKAPET

För 25 år sedan grävde Anna upp två lärkträd. Det ena planterade hon ute på gården och i dag reser det sig högt över hustaket. Det andra blev en bonsai, som fortfarande är ett miniatyrträd.

– Mitt intresse för bonsaier kommer sig av att jag i grund och botten är en kreativ person. Jag har studerat konsthantverk och är utbildad bildlärare. I dag arbetar jag inte med något konstnärligt och då blir bonsaierna ett sätt att få utlopp för min kreativitet.

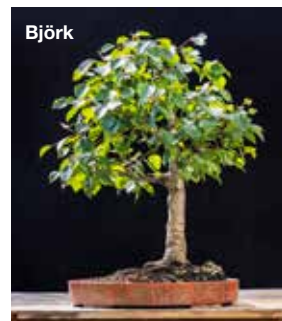
Förblir en miniatyr

Ute på gården blir det tydligt vilken otrolig skillnad det blir mellan en bonsai och ett träd som får växa fritt. För 25 år sedan hade Anna två lika stora lärkträd som hon grävde upp. Ett planterade hon på tomten, medan det andra blev ett bonsaiträd. I dag reser sig den utplanterade lärken högt över hustaket medan bonsaien fortfarande är en miniatyrväxt.

– Det är ganska häftigt att se dem sida vid sida, säger Anna.

TEXT: ANN-KATRIN ÖHMAN

FOTO: SUSANNE LINDHOLM

Att röja kan vara roligt, men samtidigt krävande. Røjningsproffset Peter Hakala delar med sig av sina bästa tips för att göra jobbet både smidigare och mer effektivt.

– Planera ditt arbete, røj rejält och fokusera inte för mycket på exakta avstånd mellan stammarna, säger Peter, vd för Hakala Skogsskötsel.

TEXT: KERSTIN OLOFSSON FOTO: MICHAEL ENGMAN

EFFEKTIV RÖJNING

– PROFFSETS BÄSTA KNEP

Rusta dig rätt

Var noggrann med utrustningen och ställ in den så att den passar din kropp. Du ska kunna bära vikten på höften och styra röjsågen med höfter och ben.

Om du ska röja mycket är det bra att köpa en kvalitetssåg. Prova också flera olika selar och se vilken som passar bäst utifrån dina förutsättningar.

– Lägg tid på att få till inställningarna korrekt, för det underlättar jobbet enormt, säger Peter.

Den allra största vikten ska bäras på höfterna och den vikt som ligger på axlarna ska vara jämnt fördelad. Ställ in handtagen så att det känns bekvämt och så att du kan ha raka handleder.

Klingan ska hänga rakt framför dig, ungefär två decimeter över marken. Du ska kunna styra sågen med rörelser i höfter och ben, så att du inte behöver använda armarna för att styra.

– Om armarna behöver jobba blir røjningen mycket tyngre. Se också till att du inte behöver böja dig framåt för att nå att göra låga stubbar. Med korrekta inställningar kan du jobba i en bekväm position.

Var noggrann när du ställer in selen. Att den sitter bra är avgörande för att du ska kunna jobba utan att få ont i axlar och rygg.

Jobba säkert

Var noga med säkerheten när du röjer. Skyddsutrustning, mobiltelefon och kommunikation är några centrala delar.

- Använd skyddsutrustning och slarva inte med hjälmens visir – det skyddar dina ögon mot skador.
- Berätta för någon anhörig var du är och när du beräknar att komma hem. Gör upp om att du ska höra av dig ett par gånger om dagen.
- Ha alltid med dig en fulladdad mobil. Ladda ner 112-appen och lägg den på startskärmen. Om du larmar från den appen visas din position automatiskt.
- Om ni är flera personer som jobbar i samma område är det viktigt att hålla avstånd, minst 15 meter.
- Om det fastnar gräs eller kvistar i klingan är det viktigt att du stänger av sågen och tar av dig den ordentligt. Sedan kan du ta bort det som har fastnat.
- Kom ihåg att dricka ordentligt så att du inte blir uttorkad. Det brukar gå åt mer vatten än man tror.

Klingan ska hänga ett par decimeter ovanför marken. För att kunna bära vikten på höften behöver du dra åt höftbältet ordentligt.

Hjälm med visir

Hörselkåpor

Varselkläder på överkroppen

Handskar

Stabila kängor med sågskydd

Första förband

Ögon-dusch

Vatten-flaska

Mobiltelefon med 112-appen installerad

Röj rakt och strukturerat

Börja med att planera din röjning utifrån kartan och terrängen. Jobba sedan strukturerat i fyrkantiga områden och glöm inte bort att glädjas över varje delmål.

Om man är ovan vid att röja är det lätt hänt att man går omkring lite på måfå och röjer de områden som ser lättast ut, men den fällan går att undvika med lite planering. Börja med att titta på området i en karta, till exempel i din skogsbruksplan, och studera även terrängen på plats. Lägg sedan upp arbetet utifrån hur ytan är utformad och vilken lutning den har.

– Dela upp området i mindre delar. Gör slag som är cirka 40 meter långa och 3 till 4 meter breda. Sträva efter att göra slagen så raka som möjligt och lägg upp arbetet så att du har det röjda området bakom dig och det oröjda framför dig. Då slipper du gå och snubbla i det som du har röjt ner.

Om det lutar mycket är det enklast att gå på skrå, i stället för att gå uppför eller nerför backen.

– Sätt upp olika delmål så känns arbetet lättare, för då kan du glädjas vid varje avklarad etapp. Jag tycker oftast att det är skönt att börja längst bort på ytan som jag ska röja under dagen och sedan jobba mig tillbaka mot bilen.

Ta dig tid att planera röjningen utifrån en karta och hur terrängen ser ut. Det tjänar du igen sedan.

FOTO: ANNA MARNTÉLL

Ta bort törskate-drabbade stammar

Röj alltid bort tallstammar som har symptom på törskate.

Infektionen kan vara svår att se, men upptäcks vanligtvis genom att träden blir rödbruna när barren har dött. De tydligaste symptomen hittas under tidig sommar när träden får orangefärgade sporblåsor. Tittar man närmare på trädet kan man även hitta stamsår samt förtjockningar på grenar.

Se mer på SLUs hemsida Skogsskada.

Spara fina stammar

Hur väljer man vilka stammar som ska lämnas och vilka som ska röjas bort? Det är den svåraste frågan tycker många.

– Lämna kvar de finaste stammarna, var inte för strikt när det gäller avståndet och sträva efter att få ett jämnt krontak, säger Peter.

Fokusera på stammarnas kvalitet när du väljer vilka du ska röja bort och vilka du ska lämna kvar. Spara de som är raka och fina, även om de är lite klenare. Røj bort dem som är krokiga eller har skador.

– För det mesta ska man ta bort både de högsta och de lägsta stammarna. De högsta stammarna brukar kallas för vargar. De har ofta grova grenar och växer på bekostnad av de andra träden. Tar man bort dem får man ett bestånd med jämnare tillväxt och ett jämnare krontak, säger Peter.

Han tipsar också om att man inte ska stirra sig blind på att skapa ett jämnt avstånd mellan de lämnade träden.

– Det är ett vanligt misstag om man är nybörjare, men det är viktigare att lämna stammar med bra kvalitet än att vara supernoga med avståndet. Det är antalet stammar per hektar som är viktigast.

Høj blicken

Försök att fokusera på de träd som ska vara kvar, inte på de som du tar bort.

– Det är inte så lätt i början, men så småningom får du en blick för det och kan se vilket bestånd du håller på att forma, säger Peter.

Det är också viktigt att höja blicken och titta på hela stammen och inte bara på den nedre delen där man ska sätta klingan. Annars missar du toppbrott och andra skador upp till.

Peter tipsar om att inte fundera för länge inför varje val av stam. Det är bättre att du hinner röja ett större område än att varje stamval blir perfekt.

– Även om du inte alltid gör det optimala valet så blir det för det allra mesta bättre än om du inte hade gjort något val alls.

Välj trädslag

Vid röjningen har du stora möjligheter att forma beståndet, inte bara vad gäller kvalitet utan även när det gäller trädslag.

– Redan innan du sätter i gång bör du ha tänkt igenom vilka trädslag du vill prioritera. Grundregeln är att gran trivs bäst på fuktigare och bördigare marker medan tall trivs bäst på torra och magra marker, säger Peter.

Du bör även lämna en del lövträd. Om du har certifierat ditt skogsbruk ska du se till att alla trädslag som fanns representerade innan röjningen även finns kvar efteråt.

Spara rönnar och andra lövträd som är hårt betade, eftersom älgarna gärna betar samma träd igen. Detsamma gäller även betade tallar.

Lyft blicken och titta på hela trädet när du ska avgöra vilka stammar som ska lämnas kvar och vilka som ska röjas bort.

Røj rejält och gör provytor

När du röjer är det viktigt att ta bort tillräckligt många stammar, annars kommer träden att växa sämre eftersom de får för hård konkurrens. Provytor är ett bra hjälpmedel för att se till att du ligger rätt.

Det är lätt hänt att man är för försiktig när man röjer, särskilt om det är en tidig röjning och träden är små. Det är också lätt att tänka att fler lämnade stammar ger bättre ekonomi.

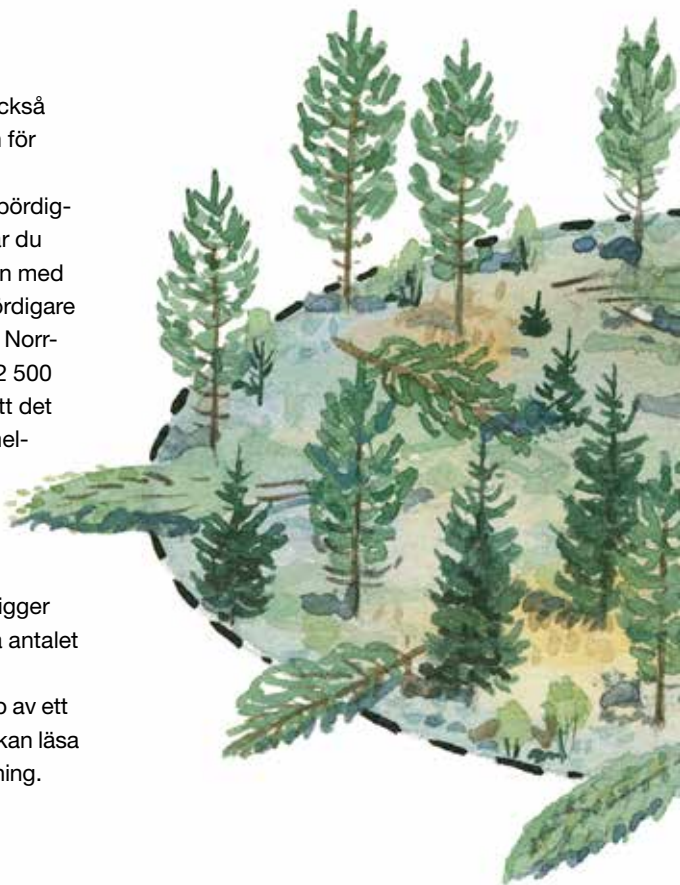
– Men när träden får hård konkurrens om ljus, vatten och näring så växer de sämre. Det blir stor skillnad i diametertillväxt om man lämnar 3 200 stammar per hektar jämfört med 2 200 stammar. Marken räcker bara för att producera ett visst antal kubikmeter virke, så det gäller att fördela den tillväxten på de finaste stammarna, säger Peter.

Om träden står för tätt blir de också långa och smala, vilket ökar risken för snö- och vindskador.

Det är trädslaget och markens bördighet som avgör hur många stammar du bör lämna per hektar, i kombination med din målsättning för området. Ju bördigare mark desto fler stammar lämnas. I Norrland kan det variera från 1 600 till 2 500 stammar per hektar. Det innebär att det ofta bör vara lite mer än 2 meter mellan stammarna. Du ska alltså kunna gå med utsträckta armar genom beståndet.

– Men det är bäst att göra provytor för att följa upp hur man ligger till. Annars är det svårt att bedöma antalet stammar per hektar, säger Peter.

Provytor gör du enkelt med hjälp av ett snöre som är 5,64 meter långt. Du kan läsa mer om hur du gör på sca.com/rojning.

Du bör inte använda den rödmarkerade delen av klingan.

Såga mjukt

Lägg klingan mot stammen och tryck mjukt. Det är klingan som ska jobba, inte du.

Du kan styra hur stammarna faller genom att vinkla klingan och att använda olika delar av den. Tänk dig att klingan är som en klocka. Använder du delen som är mellan klockan tre och fyra kommer stammen att falla mot dig. Använder du delen som är mellan sju och nio faller stammen ifrån dig. Den mjukaste sågningen får du om du använder delen som är mellan klockan åtta och nio.

Du bör inte använda den del som är mellan klockan tolv och klockan tre eftersom det ger dålig kontroll och du riskerar att få kast med sågen.

Gör låga stubbar

Gör stubbarna så låga som möjligt. Helst ska de vara under tio centimeter.

– Om det gäller gran är det bra att såga under den lägsta gröna grenen, annars fortsätter trädet att leva, säger Peter.

Men ibland är det inte möjligt att göra låga stubbar, på grund av terrängen.

– Om det är mycket sten får man anpassa sig efter det, för då har man inte något annat val.

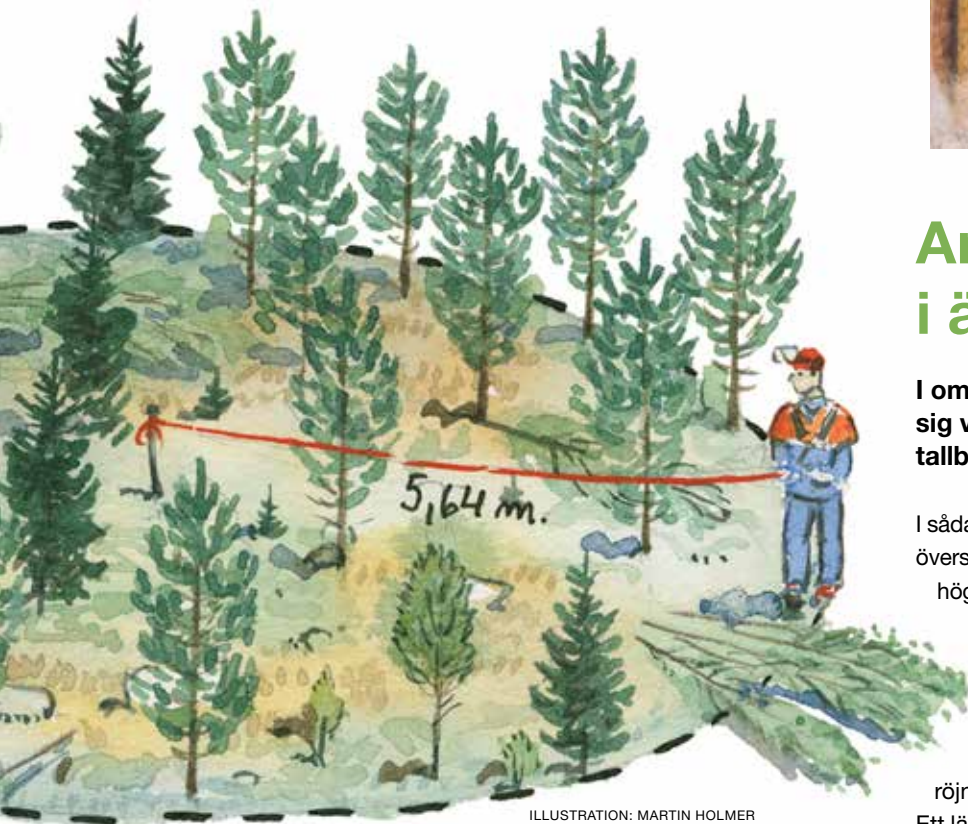

ILLUSTRATION: MARTIN HOLMER

Anpassa röjningen i älgttäta skogar

I områden där det är vanligt att älgar uppehåller sig vintertid kan det bli omfattande skador i tallbestånd, så röjningen kan behöva anpassas.

I sådana områden är det bra att i ett tidigt skede röja bort överskärmande björkar, alltså björkar som är lika höga eller högre än tallarna. På så sätt gynnas tillväxten, eftersom tall behöver mycket ljus för sin höjdtillväxt.

Röj inte tallar innan de har nått "älgssäker höjd", ungefär 4-5 meter. Finns det mycket tallstammar, till exempel efter en lyckad sådd eller naturlig föryngring, bör du dock göra en försiktig röjning redan innan stammarna har nått älgssäker höjd. Ett lämpligt avstånd mellan stammarna är cirka en meter.

Fila, fila, fila

Fila klingan ofta, minst ett par gånger om dagen. Det tar bara några minuter, men gör en otrolig skillnad.

– Det ska aldrig vara tungt att såga igenom stammarna. Om det går trögt eller om du hör klingan "skrika" så är klingan för slö och behöver filas. Om det blir brännmärken på stubben av friktionen är det också hög tid att fila, säger Peter.

Råkar du såga i en sten är det bara att fila direkt. Även om bara tre, fyra tänder är skadade behöver du fila alla tänder så att klingan blir jämn.

Placera röjsågen stabilt och fila sedan

varannan tand genom att dra tre, fyra tag med filen. Jobba dig varvet runt. Sedan vänder du på sågen och gör samma sak med de resterande tänderna.

Det är lätt hänt att man trycker ner filen för långt, men då blir inte den översta delen av tanden vass utan man får en så kallad höknäbb.

– Det finns mallar som man kan använda för att få rätt vinkel på filen, så det kan vara bra att ha med sig en sådan. Mallen kan också användas för att skränka tänderna, alltså vinkla dem så att de får rätt vinkel. Det behöver man göra när klingan har använts ett tag och börjar bli lite nedsliten.

Röj med hänsyn

När du röjer lägger du grunden för den framtida naturhänsynen i området. Att skapa kantzoner vid vattendrag och lämna asp, sälg och rönn är några insatser som gör stor skillnad.

Vid röjning har du möjlighet att öka andelen lövträd, som är en bristvara i dagens skogar. Rönn, asp och sälg är särskilt viktiga för många arter. Om det finns möjlighet är det bra att spara lövträd i grupper, men det är även bra att spara enskilda lövträd spridda i beståndet. Om det finns luckor i föröngningen passar det utmärkt att lämna lövträd där.

Det är också viktigt att lämna kantzoner vid bäckar och andra vattendrag. Undvik att röja i kantzonerna eller röj så att lövträden gynnas. Träden i kantzonen släpper ner döda barr och blad i vattendraget och det blir mat för olika småkryp, som i sin tur blir mat till fiskar. På sikt kommer träden också att ge värdefull skugga till vattendraget och även bidra till att det blir fuktigt och skuggigt i området intill, vilket är viktigt för många arter.

Tänk även på det här:

- Röj inte buskar av olika slag och inte heller vide och en.
- Undvik att röja i sumpiga områden, för där trivs både björk och al.
- Lämna kantzoner mot myrar och odlingsmark. Sådana områden är värdefulla för många arter, som hittar mat och skydd här.
- Röj inte på impediment, alltså på hållmarker och andra områden där skogen växer långsamt.
- Röj så att det blir fritt runt naturvärdesträd av tall och asp. Naturvärdesträd är äldre träd som lämnades vid föröngningsavverkningen. De gynnar många arter som vill ha det soligt och varmt och som gillar äldre ved.
- Röj bort alla stammar på forn- och kulturlämningar. Annars finns det risk att lämningarna skadas på sikt, ifall träd som växer sig stora blåser omkull och skapar rotvältor.
- Röj längs stigar.

De aspar du lämnar vid röjningen kommer en dag att växa upp och bli en viktig livsmiljö för många arter.

Roligt jobb – i lagom mängd

Det är roligt att röja, men det tar tid och är fysiskt krävande.

– Ta inte på dig för mycket arbete. Røj bara så mycket som är roligt och lej bort resten, tipsar Peter.

Många tycker att röjning är det mest tillfredsställande jobbet man kan göra på egen hand i skogen.

– Så är det! Särskilt om beståndet först ser ut som en djungel av löv och man sedan får skapa en fin ungskog av det. Då är det riktigt härligt att se resultatet av sitt jobb, säger Peter.

Samtidigt är det ansträngande att röja och det tar ofta längre tid än man tror. Som nybörjare brukar man hinna med

ungefär 0,3 hektar på en dag. Det motsvarar ungefär en halv fotbollsplan.

– Det gäller att både ha god fysik och gott om tid om man ska röja mycket. Att ta på sig att röja sex hektar kanske inte låter mycket, men det kan ta över 20 arbetsdagar om man inte är van. Går det åt många semesterdagar och helger blir det kanske inte så roligt i längden. Ett par hektar är ofta mer rimligt, om man inte tar extra ledigt för att hinna med.

Peter rekommenderar att röja på våren när det inte är så varmt, inte finns några irriterande insekter och löven inte har hunnit slå ut.

– Det är den skönaste tiden och man får en bra överblick. Sent på hösten är också en bra tid.

Förlängd växtsäsong till följd av rekordvarmt år

År 2024 har rapporterats som det varmaste som någonsin uppmätts globalt, och effekterna var tydliga i Sverige. Växtsäsongen 2024 var den näst längsta i modern tid och sträckte sig hela tolv dagar längre än i slutet av 1800-talet. Lövsprickningen kom betydligt snabbare än normalt, till följd av de höga temperaturerna.

Det visar en ny uppföljning av växternas säsongsmönster, som har genomförts av Svenska fenologinätverket på uppdrag av SLU och länsstyrelserna.

80 %

Så stor andel av skogsindustrins produkter går på export. Det ger ett viktigt bidrag till Sveriges handelsbalans och välfärd.

Forskare uppmanar fler att rapportera in skogsskador. Här syns insektsgnag av granbarkborre.

Rapportera skador i din skog

SLUs webbverktyg Skogsskada har uppdaterats så att det nu är enklare att rapportera in skador på träd och skog. Vem som helst kan rapportera skador, även om man inte vet exakt vad skadan beror på. Rapporten verifieras av experter, som sedan återkopplar med information.

Verktyget hjälper forskare att få en bild av skadelaget i de svenska skogarna och kan ge tidiga varningssignaler om skadeutbrott. Det fungerar också som en kunskapsbank för allmänheten, med information om en rad olika skadegörare.

Anmäl dig till Skogforsks kunskapsbrev

Skogforsk är det svenska skogsbrukets forskningsinstitut. Deras forskare är experter på bland annat trädförädling, miljövård, skogsproduktion, skogsmaskiner och logistik. Nu erbjuder Skogforsk ett digitalt kunskapsbrev med det senaste inom skogsforskningen. Anmäl dig via skogforsk.se redan i dag så att du inte missar något spännande!

YouTube-succé för SCAs eltimmerbil

SCAs eltimmerbil i Östavall har väckt uppmärksamhet på YouTube. Filmen där chauffören Rolf Lövgren berättar om bilen och sitt arbete har över 85 000 visningar.

Bilen är den första i världen som är utrustad med kran och kör virke från skogen till en virkes-terminal. Den ägs av Lövgrens Åkeri & Entreprenad, med stöd från SCA.

Ta en titt på filmen som har gjorts av YouTube-kreatören Raketforskaren.

FOTO:
OLLE
MELKERHED

”EU, bekämpa fossila utsläpp – inte svenskt skogsbruk.”

Skogsindustriernas vd Viveka Beckeman,
angående Sveriges LULUCF-åtaganden. Från ATL-debatt 28 april.

Hyggesfri-Kollen

**Skogforsk lanserar Hyggesfri-Kollen
– en plattform för uppföljning av
hyggesfritt skogsbruk.**

– Det finns många åsikter om hur hyggesfritt skogsbruk fungerar och hur det bör bedrivas. Men det saknas kunskap som vilar på vetenskaplig grund och det vill vi förändra. Vi vill få mycket bättre koll på de kort- och långsiktiga effekterna helt enkelt, säger projektledaren Gert Adolfsson, Skogforsk.

Flera skogsbolag och organisationer har anslutit sig till projektet, däribland SCA. Alla bidrar med pilottrakter, data och kunskap.

ZoomInn

BJUDER PÅ SKOG, ÄLV OCH TYSTNAD

När stigen öppnar sig mot gläntan precis intill Indalsälven möts vi av Kristina och Anders Rådbergs spektakulära stuga ZoomInn, som både för tankarna till en sågbock och ett nyckelhål. Den mörka träfasaden bildar en fin kontrast mot skogens grönska och älvens blågråa vatten.

– Vi vill använda vår skog till något mer än skogsbruk. Med ZoomInn kan vi erbjuda en avkopplande och naturnära upplevelse för besökare.

Hit kan man komma och bara vara, säger Kristina.

Kristina Sillerström Rådberg skulle egentligen inte bli skogsägare på heltid. Men när hennes bror gick bort stod valet mellan att sälja eller att ta hand om familjefastigheten i Sillre, sex mil nordväst om Sundsvall.

– Jag kände att sälja, det klarar jag inte av. Släkt-

gården och Sillrebygden ligger mig varmt om hjärtat så jag och Anders tog beslutet att flytta från Västerås till Sundsvall med våra två barn. Det var 2009.

Under årens lopp har Kristina utökat skogsinnehavet längs Indalsälvens dalgång, och hon och Anders äger även en fastighet tillsammans på Mjältön. För ett par år sedan valde Kristina att lämna sitt jobb på Mittuniversitetet för att kunna ägna sig helhjärtat åt det egna skogsbruket, medan Anders har fortsatt att vara verksam inom IT-branschen.

– Jag insåg att det var skogen som jag ville arbeta med, och numera även ZoomInn. Sedan är jag även engagerad i matbutiken i Liden och i Sillre byförening, säger Kristina.

Driver tillsammans

Även om Kristina äger merparten av skogsinnehavet så driver hon och Anders skogsbruket tillsammans. De bollar alltid olika åtgärder och idéer.

– Lönsamhet är viktigt, inte minst nu när jag har hela min inkomst från skogen, säger Kristina. Men vi brinner också för ett hållbart och miljövänligt skogsbruk. All skog är FSC-certifierad via SCAs gruppcertifikat hos Prosilva och

KRISTINA OCH ANDERS

Bor: I Sundsvall, men flyttar till Sillre när det gamla släkthuset är färdigrenoverat.

Familj: 2 vuxna barn.

Så var första egna övernattningen i ZoomInn: Avkopplande!

Drömmer om: Att fler hittar till Liden och Indalsälven, både turister, nyinflyttade och entreprenörer.

Kristina och Anders Rådberg tillsammans med SCAs virkesköpare Chris Potter. Skogen på älvpiporna växer mycket bra tack vare att det är så bördigt nära Indalsälven.

att lämna lövskog och annat är ingen "big deal" för oss. Vi ligger långt över riktvärdena.

– Här längs de branta älvpiporna gjorde SCA en naturvårdsavverkning åt oss för några år sedan, inflikar Anders och pekar på skogen bakom stugan. Vi tog bort granar till förmån för lövträden och eftersom det är otroligt bördigt nära älven växer björkarna så att det knakar.

Kristina och Anders jobbar gärna en hel del själva i skogen, när tiden tillåter.

– Vi har satt mycket plant och har även involverat barnen i det. Det är ett perfekt sommarjobb! Sedan har jag en skogsbruksplan från SCA som jag följer. Och jag skulle gärna röja mer och lära mig köra motorsåg. Men jag koordinerar ju allt som ska göras, så tiden räcker inte till. Numera har jag en anställd som gör mycket praktiskt, inte minst vad gäller stugan, säger Kristina.

När det kommer till större åtgärder som avverkning så brukar Kristina jämföra olika erbjudanden.

– Vi hamnar ofta hos SCA, faktiskt. Det är viktigt med en bra kontakt med den som ska köpa virket och vi har en nära samverkan med virkesköparen Chris Potter. Inte

I mitten på övervåningen tronar en vedspis och ett enkelt kök med solcellsdrivet kylskåp. På entréplanet finns ett enkelt badrum med torrtoalett och en vedeldad bastu.

I ena änden på ZoomInns övervåning finns en mysig sovdel. I andra änden finns en sittdel med fantastisk utsikt (se bilden nedan).

minst uppskattar jag den lokala anknytningen, i och med att SCA har kontor i Liden. Det är viktigt för mig.

Förädla skogen

Tanken på att använda skogen till något mer än skogsbruk tog fäste hos Kristina och Anders för drygt tio år sedan.

– Vi ville förädla skogen och hamnade ganska snart i turismspåret, säger Kristina. Det kändes lockande att kunna erbjuda ett boende i en vild och vacker skog intill Indalsälven, ihop med tystnad och mörker.

Kanske hade stugan aldrig sett dagens ljus om Kristina och Anders hade vetat hur långsamt de byråkratiska kommundispositionerna skulle mala. Enbart strandskyddsdispensen tog drygt två år.

– Ja, det gäller att vara envis och inte ge upp, konstaterar Anders. Även bygglovets tog sin tid, men till sist var det i hamn. Jag tror att vi hade en fördel av att stugan inte har någon el, utan värms med vedkamin. Sedan är det solcellsenergi som driver ett litet kylskåp och fläkten till mulltoan. Det förenklade bygglovet. >>>

”Stugans utseende är inspirerat av en sågbock.”

Smälter in i naturen

Tillsammans med industridesignern Anders Areblad började stugan sakta ta form. Stugans utseende är inspirerat av en sågbock och fasadens mörka trä har fått sitt utseende tack vare den japanska yakisugi-tekniken, som går ut på att bränna träet för att göra det motståndskraftigt.

– Fasaden är helt kemikaliefri. Det var viktigt för oss att bygga klimatsmart och få stugan att smälta in i naturen, säger Kristina.

Både bastun på entréplanet och övervåningens sittdel har stora panoramafönster ut mot älven. Stugan har också en fin inramad grillplats där gästerna kan sitta och njuta av naturen och utsikten.

– Namnet ZoomInn kommer av möjligheten att komma nära och zooma in på naturen och älven. Vi vill erbjuda något enkelt men ändå lyxigt, där besökarna kan koppla av och komma ner i varv, förklarar Kristina.

Till och med vandringen från parkeringen till stugan ska vara en upplevelse. Först går man brant utför, för att sedan följa älven längs en smal stig genom en lummig lövskog, där man kan få sällskap av ett gäng kor om man har tur. Längs stigen ligger gamla vältplatser för timmer, som en påminnelse om flottningspoken.

Erbjuda lugn och tystnad

ZoomInn invigdes i juni i fjol och förhoppningen är att locka långväga, och gärna utländska, gäster på sikt.

– Många söker lugn och tystnad, och det kan vi verkligen erbjuda. Första sommaren hade vi som mål att få 20 bokningar och det uppnådde vi. I år hoppas vi att ännu fler hittar hit. En natt kostar cirka 4 000 kronor, men bor man mer än en natt ger vi rabatt, säger Kristina. Stugan är främst tänkt för två vuxna gäster, men det är möjligt att ha med två barn.

ZoomInn är den första av förhoppningsvis flera naturnära boenden, om det går som Kristina och Anders planerar.

– Vi har nio platser till som vi har sett ut; exempelvis vid sjön, tjärnen, berget och en plats inne i skogen. Vi får väl se vad det blir och vad vi orkar med, avslutar Kristina.

TEXT: MISAN LINDQVIST

FOTO: OLLE MELKERHED

Nyfiken på ZoomInn?

Här får du veta mer

www.zoominn.se

Instagram och Facebook: zoominn

Kolkrediter

– en komplex fråga

Kolkrediter är ett nytt koncept som handlar om att skogsägare får betalt för att inte avverka sin skog. I stället ska skogen stå kvar och fortsätta att lagra koldioxid för klimatets skull.

– Men så länge samhällets konsumtion inte minskar så ger kolkrediterna inte några klimatfördelar. En minskad tillgång på råvara från svenska skogar innebär att det antingen kommer att avverkas mer på andra håll i världen eller att man i stället använder råvaror av fossila material, säger Per Funkquist, SCAs hållbarhetschef.

Per Funkquist

Tanken med kolkrediter är att kol som är bundet i skogen ska fortsätta att lagras och på så vis skapa en klimatnytta. Den nyttan kan sedan säljas som kolkrediter till företag eller organisationer som vill kompensera för sina utsläpp.

– Upplägget går ut på att skogsägare som har tänkt att avverka ett område i sin skog får ersättning för att låta skogen stå kvar i ytterligare några decennier. Det finns i dag flera företag som förmedlar kolkrediter mellan säljare och köpare, säger Per.

Ersätts av fossila produkter

Konceptet har fått mycket uppmärksamhet, men det har också ifrågasatts.

– Om vi minskar tillgången på förnybar råvara från skogen men samtidigt inte minskar samhällets konsumtion – vad ska vi då använda för att bygga hus, tillverka förpackningar, hygienprodukter, drivmedel och annat, säger Per och fortsätter:

– Använder vi i stället fossila produkter får det direkt en negativ påverkan på klimatet. Och alternativet att öka avverkningen i andra länder innebär inte heller några fördelar. På många håll i världen tar skogsbruket inte lika stor hänsyn till biologisk mångfald och naturvård som vi gör i Sverige.

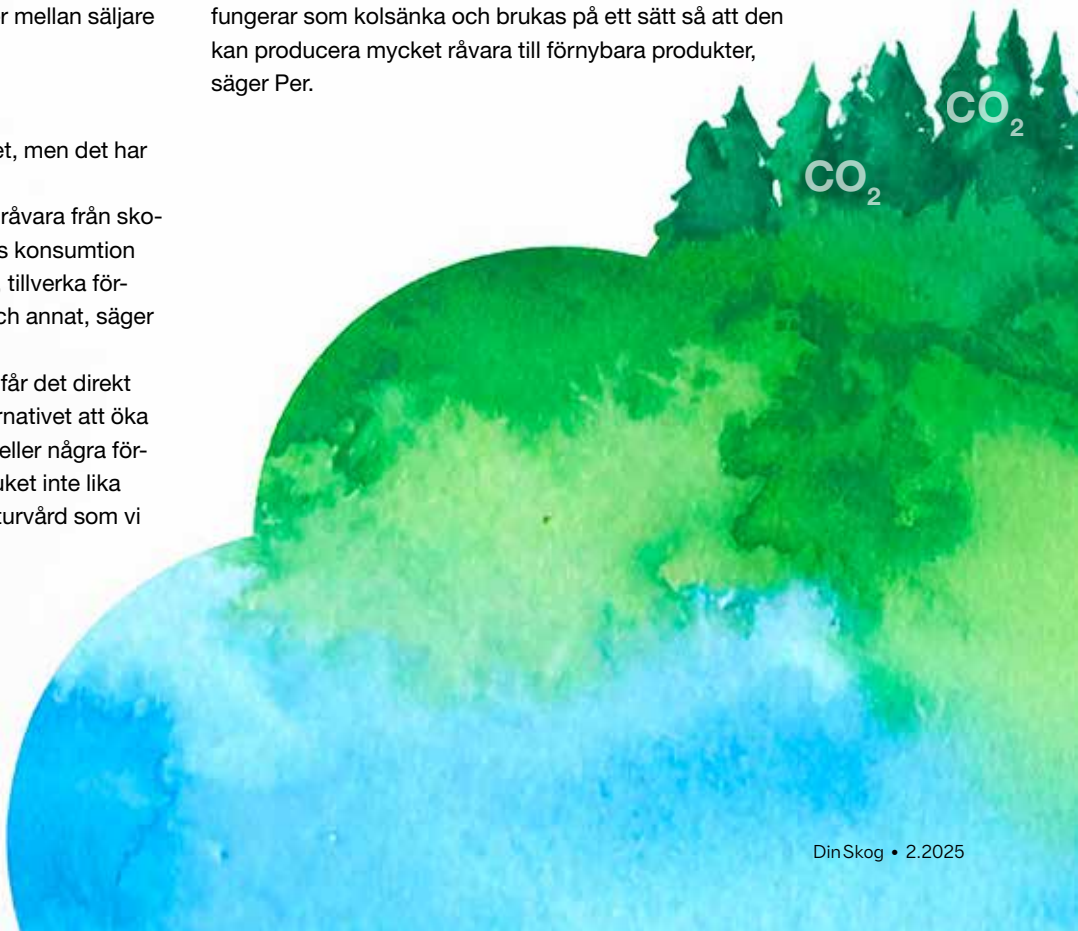
Minskad kolinlagring på sikt

En annan aspekt med att låta skogar stå kvar i några extra decennier efter att de är

avverkningsmogna är att kolinlagringen i skogarna kommer att minska på sikt. Äldre skogar växer långsammare och vissa träd självdör till slut.

En omfattande studie* visar att det är just när skogen brukas aktivt som den binder in mycket kol. Det beror bland annat på att tillväxten blir högre eftersom träden i genomsnitt är yngre och därmed växer mer.

– Skogen gör allra störst klimatnytta om den både fungerar som kolsänka och brukas på ett sätt så att den kan producera mycket råvara till förnybara produkter, säger Per.

Risk för skogsskador

Han lyfter också fram att gammal skog i regel inte är någon trygg plats för kolinlagring, i alla fall inte om det handlar om en granskog.

– En granskog riskerar att blir stressad när den blir gammal och då ökar risken för att den ska drabbas av till exempel torka, röta eller insektsangrepp. Delar av skogen kan också blåsa ner om man har otur. Om skogen drabbas av skador påverkar det både kolinlagringen och den inkomst som skogsägaren får den dag det är dags att avverka.

Komplex fråga

En annan aspekt som kritiserar med kolkrediter är att de kan minska drivkraften för företag att själva sänka sina utsläpp, i och med att de kan köpa klimatkompensation. Dessutom gäller kolkrediterna en kort period – några decennier – medan den fossila koldioxid som de kompenserar för stannar kvar i atmosfären under väldigt lång tid.

Det finns alltså flera aspekter att ta hänsyn till när det gäller kolkrediter.

– Självklart är det upp till var och en att avgöra hur man

vill sköta sin skog, men vi vill belysa att frågan om kolkrediter är mer komplex än den kanske kan verka vara vid en första anblick, säger Per.

Han menar att det ändå kan finnas tillfällen när kolkrediter är ett bra alternativ.

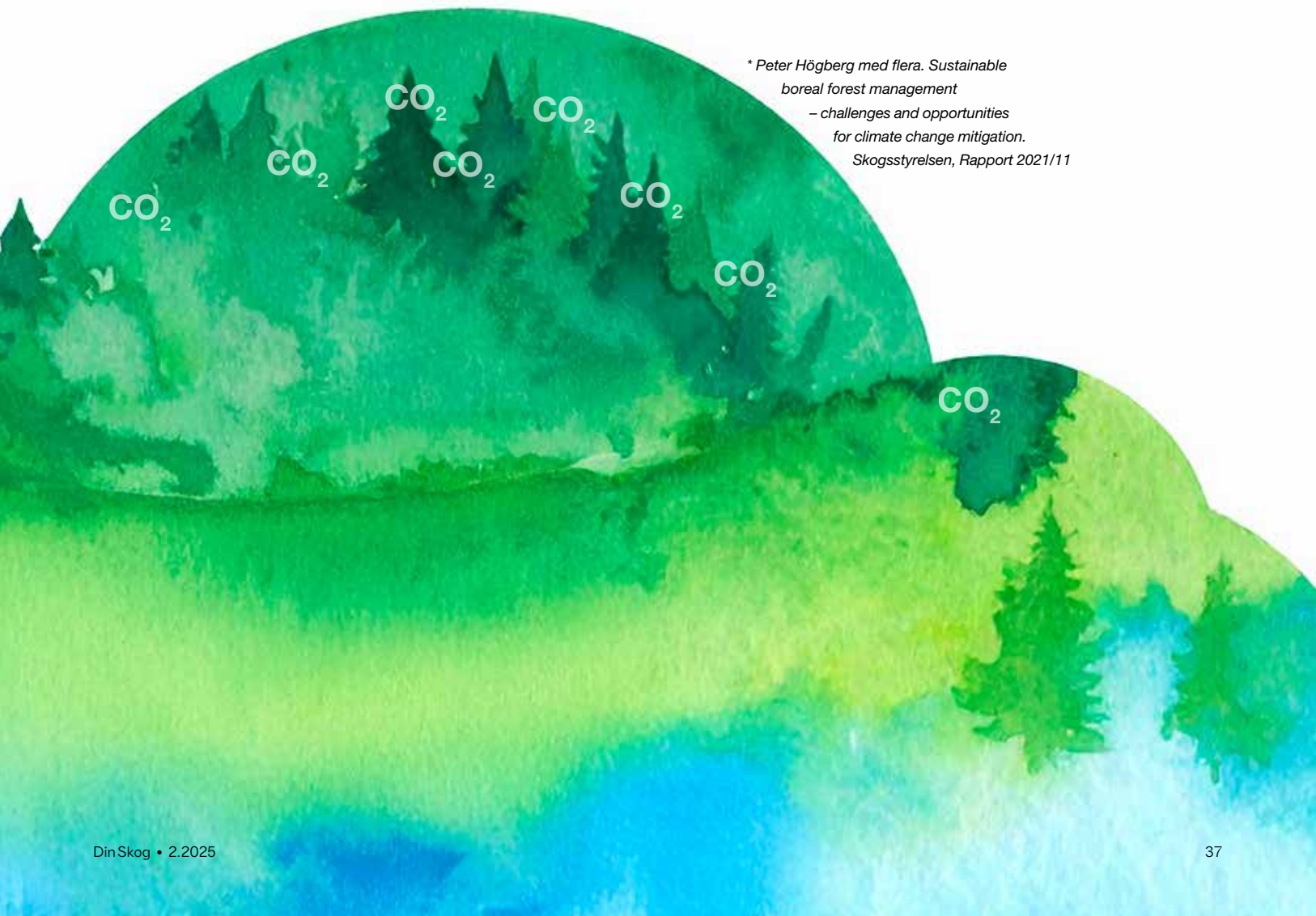
– Om man ändå har tänkt att vänta med att avverka ett bestånd, till exempel för att gynna biologisk mångfald, kan kolkrediter ge ett välkommet ekonomiskt tillskott. På så vis är det så klart positivt för privata skogsägare att det har kommit nya möjliga inkomstkällor.

Ersättning för gödsling

Men generellt anser Per att det vore bättre att erbjuda ersättning till skogsägare som gödslar och gör andra åtgärder för att öka tillväxten i sin skog.

– Det upplägget har tydliga klimatfördelar. Med en ökad tillväxt binder skogen mer koldioxid samtidigt som samhället får tillgång till mer förnybar råvara. De produkter som tillverkas av skogsråvaran fungerar som kollager under hela sin livslängd. Dessutom skapar de möjlighet att minska fossila utsläpp genom att de kan ersätta produkter av fossila material. Det tycker vi är en bra väg framåt, avslutar Per.

TEXT: KERSTIN OLOFSSON

* Peter Högberg med flera. Sustainable boreal forest management – challenges and opportunities for climate change mitigation. Skogsstyrelsen, Rapport 2021/11

år av ansvarsfullt skogsbruk

I år firar certifieringssystemet PEFC 25-årsjubileum. Initiativet till PEFC kom från Sverige och Norden och det har med tiden utvecklats till världens största certifieringssystem för skogsbruk. SCAs skogsbruk i Sverige har varit PEFC-certifierat sedan 2011.

Certifiering av skogsbruk och miljömärkning av skogsprodukter är skogsnäringens sätt att visa för konsumenter att de producerar produkter av skogsråvara som kommer från ansvarsfullt brukade skogar.

PEFCs målsättning var att göra certifiering praktiskt

genomförbar för det småskaliga nordiska familjeskogsbruket som, i ett globalt perspektiv, är speciellt. Hur skulle en skogsägare som har en mindre fastighet och kanske bara gör en större avverkning under sin livstid, och ofta på entreprenad, kunna ta ansvar för omfattande certifieringskrav på egen hand? Lösningen blev gruppcertifiering och certifiering av entreprenörer.

I dag är över 59 000 skogsfastigheter i Sverige, både stora och små, PEFC-certifierade. Globalt samlar PEFC 55 nationella medlemmar med 49 PEFC-erkända nationella certifieringssystem och omfattar 750 000 skogsägare. PEFC står för Program for Endorsement of Forest Certification.

Skogens tillväxt vänder uppåt

Tillväxttakten i skogen ökar efter en period av nedgång och avverkningen minskar efter rekordåren. Det visar statistik från SLU Riksskogstaxeringen.

Tillväxttakten har vänt uppåt, efter att ha minskat sedan 2012. Samtidigt vänder de totala avgångarna, det vill säga summan av avverkad volym och träd som dör av andra orsaker, neråt efter några toppår.

– Om det vi ser är tillfälligheter eller inledningen av längre trender är ännu för tidigt att säga, men när det gäller tillväxten ser det gynnammare ut nu än under de senaste åren, säger Per-Erik Wikberg vid Riksskogstaxeringen.

Virkesförrådet i Sverige överstiger nu 3,6 miljarder skogskubikmeter. Volymen lövträd har fortsatt att öka och utgör 20 procent av det totala virkesförrådet. Även volymen död ved fortsätter att öka och uppgår till nära 10 kubikmeter per hektar utanför formellt skyddade arealer. Både lövträd och död ved är viktiga för den biologiska mångfalden.

Statistiken är baserad på fältinventeringar utförda 2020-2024.

Nya ansikten

Vincent Divert,
virkesköpare
i Piteå älvdal

Jag bor i: Norrfjärden.

Familj: Sambo och en vorstehtik som får bo hos oss ibland.

Min favoritplats i skogen: En myrkant intill en välbesökt spelmyr för orre är svårslaget.

Det inspirerar mig i jobbet: Att få skapa och vårda långsiktiga relationer där både markägare och SCA kan känna sig nöjda.

Bästa motionsformen: Åka skogsskidor i ospårad snö.

Tre personer jag tar med till en öde ö: Min sambo Felicia, hon och jag skapar garanterat minnen för resten av livet tillsammans. Mattias, en händig vän som kan fixa och lösa det mesta. Sedan tar jag med min något år yngre kusin Marcus som är full av energi och någon man kan lita på.

Saga Forslund,
virkesköpar-
stöd i Medelpad
och östra Jämtland

Jag bor på: Alnö utanför Sundsvall.

Familj: Sambo och vår hund Nike.

För mig betyder skog: Skogen är rekreation för mig, och ger även mat, material och energi. Alltså något väldigt viktigt.

En känd person jag vill bjuda på middag: Kanske Gunde Svan? Det känns som ett trevligt middagssällskap.

Drömrese: Det hade varit roligt att få uppleva Island eller att åka längs med kusten i Norge.

Jag lyssnar helst på: En true crime-podd.

Bästa presenten jag fått: En ponny av min mamma och pappa när jag var barn. Det lärde mig väldigt mycket i så ung ålder.

Malin Nordin,
virkesköpare
i Örnsköldsvik

Jag bor i: Örnsköldsvik.

Familj: Två söner på 16 och 20 år.

Om jag var ett träd skulle jag vara: En ståtlig gran som står stabilt i stormen.

Mitt tips till skogsägare: Kontakta oss på SCA så hjälper vi dig med idéer, tips och att bolla tankar.

Person jag beundrar: Alla människor som kämpar med olika saker men ändå lyckas vara positiva och ge energi.

Min största extravagans i livet: Löparskor.

Det bästa med sommaren: Att få springa på en slingrig skogsstig en varm sommardag – svårslaget.

Om jag vinner en miljon: Då ska jag resa mera.

Martin Jonasson,
virkesköpare
i Njurunda

Jag bor i: Sundsvall.

Familj: Föräldrar och två bröder.

Mitt tips till skogsägare: Ta hand om din skogsbilväg. Genom att röja vägkanterna fri från vegetation förlänger du livslängden och kan undvika dyra reparationer.

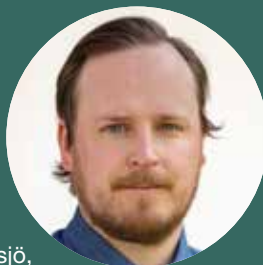
Det har jag svårt att motstå: Farmor's köttfärssås.

Jag vill uppleva: En riktig laxvandring i British Columbia i västra Kanada.

Det vet inte många om mig: Jag har pratat om skog med kungen under den kungliga drevjakten.

Jag lyssnar helst på: Bruce Springsteen eller någon P3-dokumentär.

Andreas Hamrin,
virkesköpare
i Härnösand

Jag bor i: Västansjö, Timrå.

Familj: Sambo och 3 hundar – 2 laikor och 1 jämthund.

Det gillar jag med skog: Lugnet och naturlivet.

Så håller jag mig i form: Mina hundar håller mig i form!

Det äter jag helst: Råbiff.

Jag skulle vilja uppleva: Jag skulle vilja uppleva Kanada, både naturliv och hockeys.

Favoritapp: Tracker.

Det glömmmer jag aldrig: När Timrå gick upp i Elitserien 1999/2000.

Träffa SCA på Västgård Game Fair 25-27 juli

Västgård Game Fair är en populär lantlivs- och vildmarksmässa vid Åreskutan och Kallsjön i Jämtland. SCA finns givetvis på plats! Välkommen in på en kopp kaffe, snurra på lyckohjulet och tävla om fina priser. Träffa våra virkesköpare från Jämtland och prata skog med oss.

Skogskonto

– ett guldägg för din ekonomi

Intäkterna brukar komma ojämnt för skogsägare och det innebär att skattesatsen kan bli väldigt hög. Men det finns verktyg för att kunna fördela inkomsterna över flera år och därmed få en bättre skattesituation.

– Skogskonto är ett av de viktigaste verktygen och gör en otrolig skillnad för lönsamheten, så se till att använda dig av det, säger Jan Wiklund, skatteexpert på Skogenshus.

Jan Wiklund

Hur fungerar skogskonto?

– Skogskonto är ett bankkonto där du kan sätta in intäkter som du får när du avverkar. Den summa som du sätter in blir avdragsgill i deklarationen och pengarna blir inte en skattepliktig intäkt förrän du tar ut dem från kontot. Du kan behålla skogskontot i tio år och under den tiden kan du ta ut pengar i flera omgångar. På så vis kan du jämna ut inkomsterna över flera år.

Varje år som du får intäkter som du vill sätta in på ett skogskonto startar du ett nytt. Du kan alltså ha flera skogskonton samtidigt. Maximalt kan du ha tio skogskonton, eftersom varje konto kan vara aktivt i högst tio år.

Hur mycket får jag sätta in på skogskonto?

– Om du säljer en avverkningsrätt får du sätta in max 60 procent av avverkningsnettot. Om du avverkar själv och säljer leveransvirke får du sätta in 40 procent av inkomsten. När du får ersättning från ett försäkringsbolag, till exempel om du har drabbats av en storm, brand eller insektsangrepp, får du sätta in max 60 procent.

Är det något särskilt jag bör tänka på?

– Vänta tills deklarationen är klar innan du sätter över pengar till skogskontot, så att du vet hur du ligger till ekonomiskt. Det är inte tillåtet att sätta in pengar så att det blir ett underskott i verksamheten. Tänk också på att ta ut pengar från ditt äldsta konto först när du gör uttag.

Sätt in pengarna direkt när du har gjort klart deklarationen, så att du inte glömmer bort att göra det. Man får nämligen inte göra insättningar på skogskonto efter den sista deklarationsdagen.

Hur kommer det sig att det finns möjlighet att använda skogskonto?

– Skogskonton och andra specialregler är till för att skogsägare ska få en skattesituation som är mer rättvis jämfört med den situation som andra företagare har.

Som skogsägare kan man få en stor intäkt ett år och sedan enbart ha utgifter i 25 år, medan andra företagare har en jämnare spridning av intäkter och kostnader. Skogskonto är ett av de allra mest användbara verktygen. Det är ett riktigt guldägg och förbättrar ekonomin markant.

TEXT: KERSTIN OLOFSSON

ILLUSTRATION: PER MATSSON

Tre exempel på hur skogskonto kan förbättra din ekonomi

1

Ta ut ett belopp som motsvarar underskottet

Som skogsägare brukar man ha många år då verksamheten går med underskott, eftersom intäkterna kommer så ojämnt. När din deklaration är klar och du ser hur stort underskottet blir för året kan du ta ut exakt det beloppet från ett skogskonto. Genom att du kvittar uttaget mot dina utgifter blir det helt skattefritt.

2

Få ränta på pengar som skulle ha gått till skatt

Om dina intäkter är jämnt fördelade över åren kanske du tänker att en insättning på skogskonto är onödig, eftersom det inte finns någon vits med att skjuta upp beskattningen. Men en insättning kan ändå vara ett smart drag.

Om du till exempel får en likvid på 100 000 kronor för en avverkningsrätt och inte gör någon insättning på skogskonto, betalar du ungefär 30 000 kronor i skatt och får 70 000 kronor kvar i plånboken. Om du i stället väljer att sätta in så mycket som möjligt på skogskonto (60 procent av 100 000 = 60 000 kronor), slipper du skatt på hela den insatta summan. Det innebär att du i upp till tio år kan få ränta på pengar som annars skulle ha gått till skatt. Dessutom brukar skogskonton ha en relativt hög ränta jämfört med andra bankkonton.

Om det blir lönsamt att använda skogskonto eller inte i det här fallet beror bland annat på hur du annars skulle ha placerat pengarna. Om alternativet är att skatta fram pengarna direkt och sätta in dem på ett vanligt bankkonto, så är det i de allra flesta fall mer ekonomiskt att göra en insättning på skogskonto.

3

Sätt över pengar från periodiserings- eller expansionsfond

Skogskonto kan också vara ett smart verktyg om du har avsatta medel i en periodiserings- eller expansionsfond som måste återföras till beskattning. Om du återför dessa pengar räknas de som intäkter och du får inte använda räntefördelning. Skulle du välja att återföra dem som lön innebär det ofta att du behöver betala hög skatt.

Om du i stället gör en insättning på skogskonto och samma år skapar ett skattemässigt underskott kan du återföra medel från periodiserings- eller expansionsfonden utan att behöva betala skatt på dem. Men kom ihåg att det inte får finnas något underskott efter att återföringen är gjord.

Norrlands skogar gör stor klimatnytta

Skogen och skogsindustrin i Norrbotten, Västerbotten, Västernorrland och Jämtland gör en stor insats för klimatet, både genom kolinlagring i växande skog och produktionen av förnybara produkter. Tillsammans skapar länen en positiv klimateffekt på ungefär 43 miljoner ton koldioxidekvivalenter varje år. Det visar rapporten "Norrländ, skogen och klimatet," som SCA har tagit fram.

Den positiva nyttan är storleksmässigt jämförbar med Sveriges klimatutsläpp från alla andra sektorer, inklusive transporter och industri. Räknat per invånare i respektive län blir den positiva klimatnyttan 48 ton per år, vilket kan jämföras med EU som orsakar klimatutsläpp motsvarande 7 ton per invånare och år.

Rapportens syfte är att ge en fördjupad förståelse för hur skogen i Sveriges fyra nordligaste län bidrar till att uppnå Sveriges klimatmål. Den visar på skogen som en av de mest värdefulla resurserna – både genom sin funktion som en naturlig kolsänka och som en källa till förnybara klimatsmarta råvaror och produkter. Genom att använda träbaserade produkter för att ersätta material som stål, cement och plast, minskar behovet av råvaror som orsakar stora utsläpp. Dessutom lagrar de träbaserade produkterna kol

under hela sin livslängd. Denna tredubbla funktion gör skogen till en hörnsten i den svenska klimatomställningen.

Klimatnyttan, i koldioxidekvivalenter per län, fördelas enligt följande:

- **Norrbotten:** Cirka 15 miljoner ton per år, varav ungefär 17 procent kommer från SCA.
- **Västerbotten:** Cirka 12 miljoner ton per år, varav ungefär 25 procent kommer från SCA.
- **Västernorrland:** Cirka 9 miljoner ton per år, varav ungefär 55 procent kommer från SCA.
- **Jämtland:** Cirka 8 miljoner ton per år, varav ungefär 30 procent kommer från SCA.

Hela klimatrappporten kan du läsa på sca.com/hallbarhet

Ny ISO-standard för att beräkna skogens klimatnytta

2018 tog SCA fram en modell för att beräkna företagets årliga klimatnytta ur ett helhetsperspektiv. Sedan dess har allt fler i branschen anammat modellen och nu har den utvecklats till en global ISO-standard.

Klimatmodellen består av fyra olika delar – tre delar som visar vilken klimatnytta som företagets skog och förnybara produkter bidrar med och en del som visar företagets fossila utsläpp.

De tre nyttorna består i att träd binder koldioxid när de

växer, att produkter som tillverkas av träråvara fungerar som kollager under hela sin livslängd och att produkterna ger möjlighet att minska fossila utsläpp genom att de kan ersätta produkter av fossila material, vilket mäts som potential för undvikna fossila utsläpp.

– Modellen ger en helhetsbild av nyttan med skogen och de produkter som kan tillverkas av träråvara. De här beräkningarna visar att skogen gör störst nytta när den brukas på ett ansvarsfullt sätt, så att den både binder koldioxid och bidrar med råvara till förnybara produkter, säger Susanne Rutqvist, SCAs talesperson i klimatfrågor.

Hälsinge- hambon

– EN STÄMNINGSFULL OCH
KRÄVANDE TRADITION

Helena
Näslund

”Vi vill att traditionen ska leva vidare, för det är verkligen ett fint arv vi har att förvalta.”

Hälsingehambon är som ett vykort från hjärtat av Sverige. Stämningen är magisk när dansarna tågar in till dansplatsen i sina vackra folkdräkter, till tonerna av fioler och nyckelharpor och med en kuliss av grönskande björkar.

Men för dansarna är det inte bara en sommaridyll, utan också hårt slit. Det är med all rätt som Hälsingehambon kallas för dansens Vasalopp.

Hannah Gustafsson och Kristina Sundqvist skulle egentligen vara spelemän vid defileringen inför in de olika etapperna, men i sista minuten bestämde de sig för att även delta som dansare.

När solen gått upp och precis svept bort morgondagen är det dags för den första etappen i Hälsingehambon. Den dansas på en äng vid Hårgabergets fot och enligt traditionen ska man alltid lyssna till Hårgasägnen innan dansen börjar. Sägningen handlar om en grupp ungdomar som inte kan sluta dansa när en spelman med bockfot spelar en oemotståndlig hambo. Till slut är det bara skallarna kvar, som fortsätter att dansa i en ring på berget.

Krävande underlag

Riktigt så länge dansar man inte på Hälsingehambon, även om det är ett hårt schema. Paret dansar sig igenom fyra etapper under dagen. Efter starten i Hårga åker de vidare till Bollnäs och Arbrå för att sedan avsluta dagen på Stenegård i Järvsö.

Vid varje etapp dansar de i åtta minuter. De par som får högst poäng av domarna dansar dessutom semifinal och final, som också är åtta minuter vardera. Det kanske inte

Svetten lackar, låren värken och fotsulorna är ömma, men dansglädjen är det inte något fel på. Tooru Kawai och Harumi Kuwahara hade rest ända från Japan för att delta.

Vid varje etapp tågar dansarna in till tonerna av fioler och nyckelharpor.

låter så farligt, men med tanke på att underlaget varierar så är det riktigt kämpigt.

– Förutom ängsetappen i Hårga har vi sträckan i Arbrå som dansas på en gräsmatta. Den är allra tyngst och dansarna är ordentligt trötta i både lår, knän och fotsulor efter det. I Bollnäs och Arbrå är det dansgolv, men det är ändå jobbigt och man får tänka på att många dansar i yllejolar och yllejackor i sommarvärmen. Folkdräkterna är vackra, men varma, säger Helena Näslund, en av arrangörerna.

Volter samlar röster

Dansarna bedöms bland annat utifrån sin teknik, hur samdansade de är och hur följsamma de är till musiken.

– För en del par är placeringen viktig, men många deltar bara för att det är roligt att dansa och för att se om de klarar utmaningen, säger Helena.

Sedan några år tillbaka finns det också möjlighet att delta utan att bli bedömd av domarna. Det är ett sätt

– De största utmaningarna är det sträva underlaget och att man dansar så pass länge. Men vi har dansat tillsammans i många år så vi är väl samdansade, säger Johannes Engblom Leffler som dansar tillsammans med sin fru Ellen.

Förutom att domarna bedömer dansparen har publiken chans att rösta fram sina favoriter. Under den sista minuten på varje etapp får dansparen dansa fritt och showa för att locka publiken att rösta på dem

De par som vill kan också delta i en lagtävling. Det brukar locka många av de yngre deltagarna.

att förnya evenemanget och locka fler att anmäla sig. En annan nyhet är att publiken får rösta fram sina favoriter. Under den sista minuten på varje etapp slutar domarna att döma och dansarna får chansen att flirta med åskådarna. De kan lägga in variationer i dansen, göra lyft eller visa upp något riktigt spektakulärt. Att göra volter och hjulningar mitt i hambon, som en del yngre deltagare gör, är ett säkert kort för att få många röster.

Dans i uppförsbacke

Nu för tiden får även samkönade danspartners delta i Hälsingehambon, vilket uppskattas av många kvinnor eftersom det brukar vara brist på manliga kavaljerer. Hannah Gustafsson och Kristina Sundqvist var ett av de samkönade dansparen som deltog förra året.

– Det är verkligen feststämning och en mysig atmosfär, men det är jobbigare än man kan tro. På en del etapper är underlaget inte helt jämnt, utan det lutar både uppför och nedför. Det är inte så lätt att dansa lätt och ledigt i uppförsbacke, särskilt inte om solen gassar och man redan har dansat ett par etapper innan, säger Kristina.

Mjuk och härlig dans

Ellen och Johannes Engblom Leffler är ett rutinerat tävlingspar som har deltagit tillsammans nio gånger och brukar placera sig högt upp i resultatlistan. Som så många

andra lockas de både av själva dansen och av det sociala runt omkring.

– På Hälsingehambon dansar man en nighambo som är väldigt mjuk och har en härlig rytmik – den är verkligen härlig. Men hela dagen är en upplevelse och man träffar många vänner och bekanta, säger Johannes.

60-årsjubileum i år

Förr om åren var Hälsingehambon så populär att arrangörerna inte kunde ta emot alla som ville delta, utan tvingades sätta ett tak på 1 500 par. Arrangemanget är fortfarande en folkfest, men nu för tiden brukar det vara kring 80-90 dansande par.

– I år firar vi 60-årsjubileum och har jobbat hårt för att få många deltagare. Man behöver inte vara superproffsig på hambo för att delta, men man behöver ha tränat för att man ska orka och få en riktigt rolig dag, säger Helena.

Det är ett antal ideella föreningar som står bakom hela arrangemanget och för dem krävs också mycket förberedelser.

– Vi är många som lägger ned åtskilliga timmar av fritiden för att få dagen i hamn. Vi vill att traditionen ska leva vidare, för det är verkligen ett fint arv vi har att förvalta, säger Helena.

TEXT: KERSTIN OLOFSSON

FOTO: CAMILLA PERSSON

Varför halvfulla timmerbilar?

Hej SCA!

Jag är skogsägare i Ångermanland och har sett att SCA kört omkring med halvfulla timmerbilar den senaste tiden. Är det inte bättre att fylla dem och se till att vi skogsägare snabbt får avverkat virke inkört till industri eller sågverk?

HÄLSNINGAR KURT

FOTO: MICHAEL ENGMAN

Hej Kurt,

I normala fall fyller vi timmerbilarna på ett optimalt sätt för att inte behöva köra fler transporter än nödvändigt. Det är en viktig del i vårt arbete med att få en effektiv logistik samtidigt som vi minimerar utsläppen. Men just nu är vi inne i en mycket speciell period, vilket påverkar virkestransporterna.

Den 2 maj i år tog Biometria, som ansvarar för all virkesmätning i Sverige, ett helt nytt affärssystem i drift. Systemet heter VIOL 3 och är ett mycket omfatt-

tande system som inte hänger samman med det föregående affärssystemet som kallas VIOL 2. Bytet berör hela skogsnäringen.

VIOL 2 och VIOL 3 kommer att existera parallellt under en omlägningsperiod. Virke från vissa avverkningar hanteras därför i VIOL 2, medan annat virke hanteras i VIOL 3. För att undvika problem med virkesmätningen så får inte åkerierna blanda virke från de två systemen. Det är därför som du kan se en del halvfulla timmerbilar på vägarna.

I takt med att alltmer virke mäts in med VIOL 3 kommer virkesflödena i VIOL 2 att upphöra och då kan vi återgå till att alltid köra med optimalt lastade timmerbilar. Vi räknar med att det sista lasset med VIOL 2-virke ska vara inkört till en mottagningsplats i mitten av oktober i år.

Vänliga hälsningar

Björn Färnstrand,
verksamhetsutvecklare
vid Industriförsörjning,
SCA Skog

Ansvarig utgivare:
Jonas Mårtensson
Redaktion:
Misan Lindqvist, SCA Skog,
Kerstin Olofsson Kommunikation
Formgivare:
Matsson R & I
Omslaget:
Anders och Kristina Rådborg
Foto: Olle Melkerhed

Tryck:
Stibo Vimmerby
Upplaga:
42 000 ex
Adress:
SCA Skog AB,
851 88 Sundsvall
Tel:
060-19 30 00
sca.com/skog

Din Skog distribueras till skogsägare med skog i de fem nordligaste länen.

SCA värnar om den personliga integriteten och du kan läsa mer om hur vi hanterar dina personuppgifter på www.sca.com/gdpr

Om du inte längre vill ha Din Skog kontakta misan.lindqvist@sca.com eller tel 060-19 31 16 så avslutar vi omgående hanteringen av dina uppgifter kopplad till denna prenumeration. Samma kontakt gäller om du vill prenumerera eller ändra din adress.

Citera oss gärna, men ange källan.

PHOTO: MICHAEL ENGMAN

A photograph of a man in an orange safety suit and helmet, using a chainsaw in a forest. The image is part of a larger graphic that includes a crossword puzzle grid on the right side.

FOTO: MICHAEL ENGMAN

GÖRA SIG TILL	▼	ÄR VÄL GUTEN EN	▼	VIKEN	STÖT	▼	RÄKNAT UPP	KORS- ORDS- KUNGEN 2025	VATTNIG DRYCK	▼
➡				➡				⬇️	LITER	
FINLANDS ÄLDSTA STAD				RUTER I	SKRIVA SLARVIGT OCH SÅ VIDARE				ORNA- MENT	
VIND I OTTAN										
🚩		EN VISS MÄNGD				YTTRÉ SKIKT				
		ÖKAR TILL- VÄXTEN				KYLDE NED				
SYSSEL- SÄTTET RÖR- MOKARE	LÄMNA ÖVER VARA I VALET OCH KVALET			FLICK- NAMN						INOM KORT
				GREPPAR						
FJANT					PLACERATS RÖR INTE ETT FINGER					
LEDARE			HÄG- LÖSHET PÅ FOT						KVÄVE RADIE	
INTAR AKTOR						FLY FÄLTET VIND- STILLA				
SPOA				SÄTT'S PÅ PRAGARE HÄN- SKRATT					GÅR I BORGEN	
MÄTER GRUND- YTAN	▼	KRYPTO- GÄM	RÄTTRUM	BARR- BYGGE	▼	OMDISKU- TERAP INTELLI- GENS		GUDRUN SKOG	OPPET FÄLT	TIO
				FÄR VÄL ÄSKÅDARE		OLJEVÄXT			SITTER RYTTARE	
KRAFT			SÖKER FLYKTING			MYCKET SPARSAM				
START FÖR NY SKOG			UTAN VINST			GJORDE PROSIT		GÖR KLIPP		
▶							BRINNA FÖR BEHOVS I LED			VILL DE FLESTA HÄ TILL MIDDAG
HYR UT BILAR				FALLER FRÅN OVAN		BIRGIT NILSSON		KAN BLI NY SVAMP	KÄND ONKEL	
				USCH		DÄRFÖR FÖRR			SYMBOL	
SVAVEL		I FIN KLÄNNING HÄLLA			SÅ KAN MAN TILL- TALAS		GIRIGA KÄND SUNDHAGE			
FÖR BIL- JÄRDSTÖT			HYSER DEN LISTIGE			LÅNGA NÄR DET VÄXER BRA				
KAN KLÄ BADE STÖCK & STEN			SARA PERSSON			HAR MÅNGA STATER				
▶				TOO		SPECIAL- ISTER PÅ ORGANISMER & DESS LIVS- PROCESSER				
				JOD						
BLIR EN RÖRA I AJVAR						DANSKA BLIXEN			FÄR TULLMAN	

Vinn trisslotter!

Lös korsordet och skicka in orden som står i de gröna rutorna.
Bland dem som svarar rätt drar vi tre vinnare som får två trisslotter vardera.
Skicka in svaret senast den 12 augusti 2025.
OBS! Du måste ha fyllt 18 år för att kunna delta.

Mejla ditt svar till:
info.skog@sca.com
Skriv "Korsord"
i ämnesraden.

Eller skicka ditt svar till:
SCA Skog AB
Korsord
Marknad
851 88 Sundsvall